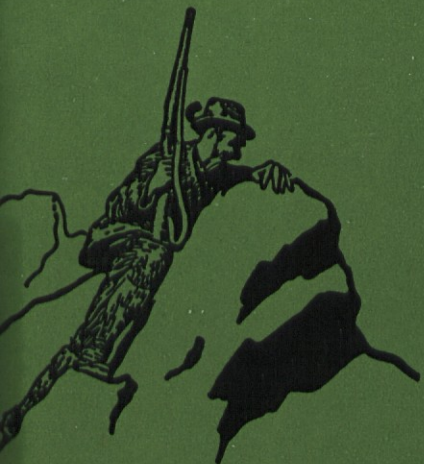

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

Januar 1976 **10**

Koliko fazanov je na krmišču?

Foto Joco Žnidaršič

Vsem članom lovskih organizacij obilo zdravja, zadovoljstva in uspehov pri gojitvi divjadi ter dober pogled v letu 1976!

Lovska zveza Slovenije
Uredništvo glasila Lovec

Vrvarna
LJUBLJANA, TRUBARJEVA CESTA 29

Nudimo vse vrste vrvi in vrvic,
pohištveno blago in druge artikle
za tapetniška in sedlarska dela

Vsem lovcem obisk in nakup blaga
v naši trgovini toplo priporočamo!

Proizvajamo ARBONITE — sredstva za
impregnacijo lesa, ki ga varujejo pred
bakterijami, insekti, plesnijo in termi.
Uporaba ARBONITOV je izredno enostavna.

Se priporočamo!

arbo

tovarna kemičnih izdelkov
LJUBLJANA-POLJE
Pošta Ljubljana-Polje 61260
Železniška postaja Zalog
Telefon (061) 48-066, 48-211

Foto ing. Janez Črnač:
Njegova prva zima.

Jelenje tele. — Košuta povrže praviloma enega mladiča, redko dva. Brejost traja 230 do 240 dni ali okrog 34 tednov. Jelenji ruk oziroma parjenje je septembra—oktobra. Tele je sprva rdečkasto rjavo z belkastimi lisami po telesu. Na zimo pa je že podobno odrasli jelenjadi; belkaste lise se vidijo le še prav narahlo ali pa ne več. Teletu samcu pravimo jelenček, teletu samici pa košutica. Ob letu preraste tele v junčka ali junico. Po teži doraste jelen z osmim, košuta pa s šestim letom. Spolna zrelost nastopi pri jelenu v tretjem, pri košuti pa v drugem letu.

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

LVIII. letnik

št. 10

januar—prosinec 1976

Vsebina:

Silvestra Rogelj
V. V.

Karel Ribič

Janez Hartman

Maks Sekirnik

Matevž Hace

Florjan Škapin

Po lovskem svetu:

Lovski oprtnik:

Mladi pišejo

Fotoamater:

Jubilanti

Lovska organizacija:

V spomin:

Lovska kinologija:

Šaljive

Mednarodno varstvo ogroženih vrst živali	294
Generalna skupščina Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi	296
»Roparice«	299
Ameriški kalibri za risanice	301
Prva zlatica	303
Stari notranjski lovci — V.	305
Zdravica, pesem	305
S poti po Himalaji — Na Himalaji živi nenavadni jelen pižmar — Janez Gregori	307
Sedanjest in prihodnost risa — M. Preželj	308
Selitev veveric — M. Preželj	309
Silvestrovanje z gamsom v planinah — VI. Pleničar	312
Rudijev belični srnjak — elf —	313
Koristnost sov — P. Travner	314
. . . . .	315
Jelenov ruk v fotoaparatu — T. Kočar	316
. . . . .	317
Memorial Janeza Bokala — T. Gustinčič	319
Umrli je Ljubiša Ivković — P. T.	320
Krvosledci Zavoda za gojitev divjadi Triglav — Bled — M. Kelih	322
. . . . .	324

Priloga **LOVČEV KOLEDAR 1976**, z barvno sliko iz 18. stoletja **LOVSKO TIHOZITJE**, slikar Janez Andrej Strauss

LOVCA izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Glavni urednik Tone Svetina, odgovorni urednik Francè Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu LOVCA, Zupančičeva 9, 610001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon (061) 21-245 in 21-819. — Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovske zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za Lovca, je po članu 130 din. Za druge naročnike je letna naročnina 100 din, za inozemstvo 120 din. Posamezna številka 9 din. — Cene malim oglašom za člane lov. organizacij: do 15 besed 12 din, od 15 do 25 besed 15 din, od 25 do 35 besed 20 din, od 35 do 45 besed 25 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom! Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 50101-678-47158. — Tiskala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani. — Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72, oproščeno prometnega davka. — Ta številka je izšla v 17 000 izvodih.

Lovsko tihožitje,
naslikal okrog leta 1770 slovenski baročni slikar
Janez Andrej Strauss, rojen leta 1721 v Slovenj Gradcu
in leta 1783 tam tudi umrl
Slika - original je v Mestnem muzeju v Celju

1976

LOVČEV KOLEDAR

JANUAR

- 1 C Novo leto ☼
2 P Makarij
3 S Genovefa
4 N Angela

5 P Simeon
6 T Mojmir
7 S Zdravko
8 C Maks
9 P Julijan ☽
10 S Gregor
11 N Pavlin

12 P Tatjana
13 T Veronika
14 S Srečko
15 C Pavel
16 P Tomislav
17 S Anton ☽
18 N Vera

19 P Marij
20 T Boštjan
21 S Neža
22 C Cene
23 P Rajko
24 S Felician ☼
25 N Tatjana

26 P Pavla
27 T Janez
28 S Peter
29 C Franc
30 P Martina
31 S Vanja ☼

FEBRUAR

- 1 N Ignac

2 P Marija
3 T Blaž
4 S Bojana
5 C Agata
6 P Dora
7 S Ksenija
8 N Janez ☽

9 P Polona
10 T Dušan
11 S Zvezdana
12 C Damijan
13 P Katarina
14 S Valentin
15 N Vesela ☽

16 P Danilo
17 T Silvin
18 S Draga
19 C Miro
20 P Leon
21 S Irena
22 N Marjeta ☼

23 P Marta
24 T Matija
25 S Saša
26 C Andrej
27 P Gabrijel
28 S Leander
29 N Roman

MAREC

- 1 P Albin ☼
2 T Pust
3 S Milena
4 C Kazimir
5 P Janez
6 S Danica
7 N Tomaž

8 P Dan žena
9 T Frančiška ☽
10 S Viktor
11 C Krištof
12 P Gregor
13 S Kristina
14 N Matilda

15 P Klemen
16 T Hilarij ☽
17 S Jerica
18 C Edvard
19 P Jožef
20 S Igor
21 N Benedikt ☼

22 P Vasilij
23 T Slava
24 S Jelka
25 C Minka
26 P Maksim
27 S Rupert
28 N Janez

29 P Ciril
30 T Branko ☼
31 S Benjamin

APRIL

- 1 C Hugo
2 P Franc
3 S Helena
4 N Izidor

5 P Vinko
6 T Ivo
7 S Radivoj ☽
8 C Albert
9 P Tomaž
10 S Marko
11 N Filip

12 P Lazar
13 T Ida
14 S Valerij ☽
15 C Helena
16 P Boža
17 S Rudi
18 N Konr. Vel. n.

19 P Leon
20 T Neža
21 S Simeon ☼
22 C Leonida
23 P Vojko
24 S Jurij
25 N Marko

26 P Zdeslav
27 T Ustan. OF
28 S Pavel
29 C Robert ☽
30 P Katarina

MAJ

- 1 S Praznik dela
2 N Boris

3 P Aleksander
4 T Cveto
5 S Miran
6 C Janez
7 P Stanko ☽
8 S Viktor
9 N Dan zmage

10 P Izidor
11 T Ziga
12 S Pankracij
13 C Servacij ☽
14 P Bonifacij
15 S Zofija
16 N Janez

17 P Mojca
18 T Erik
19 S Ivo
20 C Bernard ☼
21 P Dan let. JLA
22 S Milan
23 N Zeljko

24 P Cvetka
25 T R. d. m. Tita
26 S Dragica
27 C Janez
28 P Avguštin
29 S Magdal. ☼
30 N Milica
31 P Angela

JUNIJ

- 1 T Radovan
2 S Erazem
3 C Pavla
4 P Franc
5 S Valerija
6 N Zden. Bink.

7 P Zorica
8 T Medard
9 S Primož
10 C Marjeta
11 P Srečko
12 S Cedomir ☽
13 N Anton

14 P Metod
15 T Vid
16 S Beno
17 C Gorazd
18 P Bogdan
19 S Julijana ☼
20 N Nenad

21 P Alojz
22 T Ahac
23 S Kresnica
24 C Janez
25 P Hinko
26 S Gruda
27 N Ema ☽

28 P Zorana
29 T Peter, Pavel
30 S Emilija

JULIJ

- 1 C Bogoslav
2 P Marija
3 S Nada
4 N Dan borca ☽

5 P Ciril in Met.
6 T Dušica
7 S Manica
8 C Spela
9 P Veronika
10 S Ljubica
11 N Olga ☽

12 P Mohor
13 T Dragan
14 S Franc
15 C Vladimir
16 P D. tank. JLA
17 S Aleš
18 N Miroslov

19 P Vincenc ☼
20 T Marjeta
21 S Zorka
22 C Dan vstaje
23 P Branislav
24 S Kristina
25 N Jakob

26 P Ana
27 T Sergej ☼
28 S Zmago
29 C Marta
30 P Krilan
31 S Ignac

AVGUST

- 1 N Peter

2 P Bojan ☽
3 T Lidija
4 S Dominik
5 C Marija
6 P Vlasta
7 S Kajetan
8 N Miran

9 P Janez
10 T Lovrenc ☽
11 S Suzana
12 C Klara
13 P Lilijana
14 S Demetrij
15 N Marija

16 P Rok
17 T Radivoj
18 S Helena ☼
19 C Ljudevit
20 P Bernard
21 S Ivana
22 N Timotej

23 P Zdenka
24 T Jernej ☼
25 S Ludvik
26 C Bernard
27 P Zlatko
28 S Avguštin
29 N Janez

30 P Roza
31 T Rajko

SEPTEMBER

- 1 S Tilen ☽
2 C Stefan
3 P Darija
4 S Ida
5 N Lovrenc

6 P Ljuba
7 T Marko
8 S Marija ☽
9 C Peter
10 P D. mor. JLA
11 S Milan
12 N Gvido

13 P Filip
14 T Jelenko
15 S Nikodem
16 C Ljudmila ☼
17 P Frančiška
18 S Irena
19 N Suzana

20 P Brane
21 T Matej
22 S Mavricij
23 C Slavojka ☼
24 P Nadja
25 S Uroš
26 N Justina

27 P Kozma in D.
28 T Venčeslav
29 S Mihael
30 C Jelka ☽

OKTOBER

- 1 P Sever
2 S Miran
3 N Terezija

4 P Franc
5 T Marcel
6 S Vera
7 C D. art. JLA
8 P Brigita ☽
9 S Abraham
10 N Daniel

11 P Samo
12 T Maks
13 S Edvard
14 C Nedeljko
15 P Terezija
16 S Jadviga ☼
17 N Marjeta

18 P Luka
19 T Etbin
20 S Irena
21 C Urška
22 P Zorislava ☼
23 S Severin
24 N Rafael

25 P Darija
26 T Lucijan
27 S Sabina
28 C Simon
29 P Ida
30 S Sonja
31 N Bolfenk

NOVEMBER

- 1 P Dan mrtvih
2 T Dušanka
3 S Silva
4 C Drago
5 P Zahar
6 S Lenart
7 N Zdenka ☽

8 P Bogomir
9 T Nevenka
10 S Andrej
11 C Martin
12 P Emil
13 S Stanislav
14 N Borislava ☼

15 P Polde
16 T Jerica
17 S Gregor
18 C Milko
19 P Elizabeta
20 S Srečko
21 N Marija ☼

22 P Cilka
23 T Klemen
24 S Janez
25 C Katarina
26 P Konrad
27 S Bernard
28 N Jakob ☽

29 P Dan repub.
30 T Andrej

DECEMBER

- 1 S Marijan
2 C Blanka
3 P Franc
4 S Barbara
5 N Stojan

6 P Miklavž ☽
7 T Urban
8 S Marija
9 C Valerija
10 P Smiljan
11 S Daniel
12 N Aljoša

13 P Lucija
14 T Dušan ☼
15 S Kristina
16 C Albina
17 P Lazar
18 S Radko
19 N Urban

20 P Julij
21 T Tomaž ☼
22 S Dan JLA
23 C Viktorija
24 P Eva
25 S Božič
26 N Štefan

27 P Janez
28 T Zivko ☽
29 S Tomaž
30 C Evgen
31 P Silvester

Mednarodno varstvo ogroženih vrst živali

S. Rogelj

Živali mnogih vrst, posebno divjadi, ki so jih poznali naši dedje, so danes že prava redkost ali pa so celo izumrle. Prepelice, jate divjih gosi, ris, volk, divji petelin so bili nedavno še številni na Slovenskem, danes pa jih mladi poznajo in lahko vidijo skoraj le samo še na fotografijah in slikah.

Podobno se dogaja z različnimi vrstami živali tudi drugod po svetu. Človek je odgovoren za iztrebitev 120 vrst sesalcev in približno 150 vrst ptic. V prihodnjih letih grozi podobna usoda kar 310 vrstam sesalcev, 320 vrstam ptic, 180 vrstam plazilcev in 90 vrstam rib.

Mnogo je vzrokov za tako obsežno izumiranje živali. Mednje bi lahko uvrstili predvsem uničevanje njihovega naravnega življenjskega prostora, splošno onesnaževanje okolja, nesmotrno ubijanje živali iz komercialnih razlogov in tudi neodgovoren, brezobziren lov.

Človeštvo se šele pričinja zavedati svojega uničevalnega vpliva na okolje, najprej pa so ga na to opozorile ogrožene živalske vrste. Danes se že uveljavlja težnja in

potreba po varstvu živali. V tej smeri deluje tudi lovska organizacija, ki si je za svoj cilj postavila predvsem varstvo in gojitev divjadi. Zato bi bilo tudi za slovenskega lovca umestno vedeti, kaj je na svetovni ravni storjenega za zaščito divjadi.

Glede ohranjevalnih ukrepov na mednarodni ravni na splošno velja, da so relativno novi. Vsi glavni mednarodni sporazumi za zaščito divjadi so bili doseženi v 20. stoletju, čeprav je bila potreba po zaščiti divjih živali očitna že davno prej. Z redkimi izjemami so bile vse pogodbe v glavnem osredotočene na zaščito selitvene divjadi in sicer iz športnih in komercialnih razlogov. Ta zaščita v bistvu ni varovala divjadi pred zmanjševanjem oziroma krčenjem njihovega življenjskega prostora. Suvereni podpisniki pogodb so pazili, da se niso obvezali za kakršnokoli specifično akcijo glede ustanavljanja pribežališč, rezervatov ali nacionalnih parkov znotraj njihovih teritorijev, čeprav je obstajala potreba po tovrstnih ukrepih. Jezik pogodb ni šel prek pre-

vidnih fraz, kot so »raziskati možnost za« in »premisлити« ali celo opreznih »premisлити možnost ustanavljanja«.

Seveda so bile zaradi takšnega odnosa do ohranjanja divjih živali pogodbe na splošno neučinkovite. Doseženi sporazumi glede preprečevanja iztrebljanja divjadi so bili večinoma sprejeti z rezervami, ki so še zmanjševale njihovo že tako omejeno učinkovitost.

Kot enega prvih primerov poskusa ohranjanja divjih živali velja omeniti konvencijo (dogovor), ki zadeva varstvo ptic, koristnih v kmetijstvu. Leta 1902 jo je v Parizu podpisalo 11 držav po skoraj petintridesetletnih prizadevanjih. Namreč, že leta 1868 je zbor nemških kmetov in gozdarjev naslovil na zunanje ministrstvo Avstro-Ogrske prošnjo za sklenitev mednarodne pogodbe o varstvu ptic in drugih živali, koristnih za kmetijstvo in gozdarstvo. V naslednjih letih so tudi Švica, Francija in Italija pritrdile predlogu, ki se je zavzemal za ustanovitev več dvostranskih sporazumov.

Leta 1872 je Švica predlagala mednarodno komisijo, druge države se temu predlogu niso odzvale. V naslednjih letih so o tem razpravljali na mednarodnih ornitoloških kongresih. Združena avstrijsko-italijanska deklaracija je predstavljala osnovo razpravi na konferencah v Parizu leta 1895 in 1902, na katerih je bila končno zasnovana in podpisana mednarodna konvencija o varstvu ptic, koristnih v kmetijstvu.

Podobno so bila potrebna dolgotrajna prizadevanja, preden je bil dosežen kakršenkoli sporazum, tudi v Latinski Ameriki. Začetek naporov za zaščito ptic selivk predstavlja resolucija senata ZDA leta 1920. Vendar pa je bila šele leta 1936 sklenjena pogodba za zaščito ptic in divjih sesalcev z Mehiko. Leta 1940 je konvencija o zaščiti narave in varstva divjadi na zahodni polobli obvezala podpis-

Koliko časa nam bo še uspelo ohraniti to našo mogočno divjad? Foto L. Švigelj

nice, da ustanovijo nacionalne parke, rezervate in področja za divjad. V 7. členu tudi obvezuje, da je treba sprejeti »primerne ukrepe za zaščito ptic selivk ekono-
mske in estetske vrednosti ter preprečiti grozeče iztrebljanje kate-
rekoli vrste«. Pogodba je začela veljati maja 1942, po ratifikaciji 5 od 21 držav podpisnic. Jezik po-
godbe predstavlja pomemben korak k mednarodni politiki o kvali-
teti okolja. Namen pogodbe, do-
ločen v uvodu tega mednarodne-
ga dokumenta, je »zaščititi in za-
varovati v njihovem naravnem živ-
ljenjskem prostoru predstavnike
vseh vrst v zadostnem številu«. Vendar je učinkovitost te konvenci-
je tudi omejena, ko v 7. členu do-
voljuje »racionalno koriščenje ptic
selivk za športne, prehrabene,
komercialne ali znanstvene name-
ne, kadar vlada podpisnica to
smatra za ustrezno«.

Afriška konvencija, ki se nanaša na varstvo flore in favne v njenem naravnem stanju, pomeni nadaljnji napredek v mednarodnih prizade-
vanjih za varstvo divjadi. Pogod-
ba je bila sklenjena leta 1933 v Londonu. S politično neodvisnostjo mnogih afriških držav je bila po-
trebna nova pogodba. Tako je septembra 1968 v Alžiru 38 držav, članic Organizacije afriške enotno-
sti, podpisalo Afriško konvencijo o varstvu narave in naravnih virov. Širša zasnova novega afri-
škega sporazuma – »zagotoviti varstvo, uporabo in razvoj zemlje, vode, flore in favne v skladu z znanstvenimi načeli in dolžnostjo upoštevati najboljše interese ljudi« – izraža prehod od zgodnjega ohranjevalnega stališča k širšim ciljem politike okolja.

Mednarodni ohranjevalni ukrepi so bili redkokdaj uspešni. Izjemo predstavljajo prizadevanja za za-
ščito tjulnjev, ki so se začela s konvencijo med ZDA, Kanado, Ru-
sijo in Japonsko leta 1911. Leta 1957 je bila sprejeta konvencija o varstvu tjulnjev v Severnem Pa-

Z otavo, senom in deteljo na saneh od krmišča do krmišča

Foto Fr. Cvenkel

cifiku. Ustanovljena je bila tudi komisija, ki je skrbela za obliko-
vanje in koordiniranje raziskova-
nja in je predlagala smernice za varovanje tjulnjev. Najnovejši pri-
mer zaščite tjulnjev je konvencija o ohranjanju antarktičnih tjul-
njev, ki so jo sprejele leta 1972 podpisnice pogodbe o Antarktiki iz leta 1959 in sicer: Argentina, Avstralija, Belgija, Čile, Francija, Japonska, Norveška, Nova Zelan-
dija, Južna Afrika, SZ in ZDA. Uspeh pri varovanju tjulnjev doka-
zuje podatek, da se je v šestdeset-
tih letih število tjulnjev v severnem Pacifiku, kjer so že skoraj izumrli, povečalo od 150 000 na skoraj 1,5 milijona.

Medtem, ko je varstvo tjulnjev eno izmed svetlejših poglavij v zgodo-
vini mednarodnih naporov za za-
ščito ogroženih vrst živali, pa je polom glede zaščite kitov eno naj-
temnejših. Ta mogočni sesalec izumira, pa čeprav si mednarodna skupnost že dolga leta prizadeva pomnožiti njegove vrste. Žal kljub številnim mednarodnim prizadeva-
njem in institucionalnim ukrepom za ohranitev kitov prevladujejo kratkoročni interesi industrije, ki se ukvarja s predelavo kitov. Vse sankcije in nadzorni ukrepi so bili neuspešni, precej tudi zaradi same narave teh ukrepov. Čeprav uvod te mednarodne pogodbe o zaščiti kitov iz leta 1946 priporoča, da je »interes vseh narodov sveta varo-

vanje velikih naravnih virov, ki jih za bodoče generacije predstavlja-
jo črede kitov«, dokument vsebuje tudi stavke, ki služijo legitimizira-
nju kratkoročnih interesov industri-
je, ki se ukvarja s predelavo ki-
tov. Med takšnimi stavki so na pri-
mer: »doseči optimalno raven čred kitov, čim hitreje je možno, ne da bi s tem povzročili ekonomsko ali prehrabeno škodo« ali »omogo-
čiti običajni razvoj predelovalne industrije« ali pa »bodo upošteva-
ni interesi industrije predelave ki-
tov in potrošnikov njenih proizvo-
dov«.

Velike zasluge pri varstvu ogro-
ženih vrst živali je potrebno pripisati nekaterim nevladnim medna-
rodnim organizacijam, od katerih je najpomembnejša Mednarodna zveza za ohranjanje narave in naravnih virov (IUCN). Od svoje ustanovitve leta 1948, po konfe-
renci v Fontainebleauju, pod pokroviteljstvom UNESCO in franco-
ske vlade, je IUCN glavna ne-
vladna organizacija, ki se ukvarja z ohranjanjem narave. Posebno pozornost posveča ohranjanju redkih živalskih vrst, posebno tistih, ki jim grozi iztrebitev ter ohranjanju in vzdrževanju na-
ravnih življenjskih prostorov rastlin in živali. Vzpodbudila je ustanav-
ljanje nacionalnih parkov in rezer-
vatov za estetske, znanstvene in rekreacijske namene in prevzela vodilno vlogo pri sklicanju prve

svetovne konference o nacionalnih parkih v Seattlu v ZDA leta 1962.

Z IUCN je povezan Svetovni sklad za divjad, ustanovljen leta 1961, ki nudi finančno podporo ohranjanju divjadi kjerkoli na svetu. Tesno povezan z IUCN je tudi Mednarodni komite za zaščito ptic (ICBP). Sedaj se je mednarodno sodelovanje glede varstva ogroženih vrst živali izredno razmahnilo. V letu 1971 je bila v Ramserju v Iranu sprejeta konvencija o močvirnih področjih – prebivališčih vodnih ptic, ki so mednarodnega pomena. Te tako imenovane Ramserske konvencije Jugoslavija ni ratificirala. Leta 1973 pa smo ratificirali mednarodno konvencijo za zaščito ptic, o kateri pa je lovsko glasilo že obširneje pisalo (Lovec, št. 4, 1973, str. 98).

Kot najnovejši primer moramo omeniti konvencijo o mednarodni trgovini z ogroženimi vrstami divje favne in flore, ki je začela veljati 1. julija letos, po skoraj dva-

najstletnih prizadevanjih in pogajanjih. IUCN jo je namreč predlagala že leta 1963. Od marca 1973, ko je bila konvencija sprejeta, pa do 31. decembra 1974 jo je podpisalo 57 držav, le 10 pa jo je ratificiralo, tako da je bilo doseženo minimalno število, potrebno za njeno uveljavitev. Končno je bil torej storjen še en pomembnejši korak k popolnejšemu varovanju ogroženih vrst živali in rastlin, saj je brezobzirno trgovanje z nekaterimi vrstami gledalo le na komercialni dobiček, ni pa upoštevalo druge plati – resno nevarnost iztrebitve nekaterih vrst favne in flore.

Lahko rečemo, da je veliko prizadevanj za varstvo ogroženih vrst živali sicer padlo na neplodna tla, toda vzkliko je tudi nekaj uspehov, ki pričajo, da le niso bila vsa prizadevanja zaman in da je v za-vest ljudi prodrlo spoznanje, da morajo spremeniti svoj povečini uničevalni in izkoriščevalski odnos do vsega živečega v naravi.

CIC, mednarodna ocenjevalna komisija in podobno), da bi imele ocene trofej mednarodno verifikacijo. Stališča še niso dokončno izoblikovana in bo o njih še razpravljala na posebnem sestanku skupina strokovnjakov in članov komisije za veliko divjad Evrope in Azije. Sprejet je bil tudi predlog nemške delegacije, da se formira posebna skupina v CIC za zakonodajna vprašanja lovstva.

Takoj po seji administrativnega sveta je pričela z delom XXII. generalna skupščina CIC. Po nekrologih, objavljenih spremembah v članstvu in ratifikaciji novih titularnih in dopisnih članov je tekla razprava o poročilu generalnega administratorja F. Edmond-Blanca in generalnega sekretarja Wernerja Trenseja. Splošna ocena je bila, da sta v svoji mandatni dobi opravila zelo koristno delo, ki zasluzi vse priznanje.

Generalna skupščina je nato potrdila novo formiranje strokovnih komisij in imenovala njihove člane.

Nadaljnje delo je potekalo po komisijah, ki so napisale vrsto strokovnih referatov. Žal pa niso bili na voljo udeležencem generalne skupščine. Dobili smo le seznam referatov z obljubo, da nam jih bodo poslali naknadno.

Med važnejše in pomembnejše vsekakor sodijo naslednje komisije oz. delovne skupine:

Komisija za veliko divjad Evrope in Azije (palearktična divjad)

V tej komisiji so razpravljali v glavnem o naslednjih temah:

- problemi populacij divjih ovc,
- zaščitni ukrepi za populacijo volkov v Skandinaviji,
- zaščitni ukrepi za ohranitev atlantskega tjulnja,
- zaščita biotopa,
- škoda od divjadi in problemi zaščitnih ukrepov zoper škodo,

Generalna skupščina Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi

V. V.

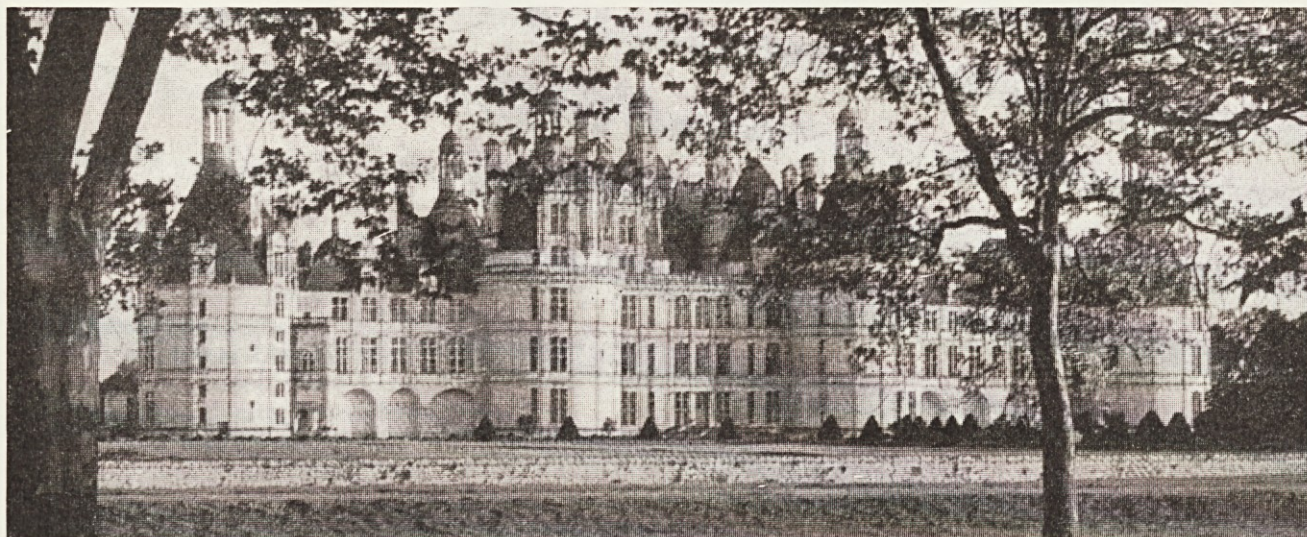
Od 2. do 4. septembra 1975 je bila v Parizu in Chambordu XXII. generalna skupščina Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi (CIC).

Na skupščini je sodelovala tudi delegacija Lovske zveze Jugoslavije, ki so jo sestavljali ing. Marko Bulc, predsednik LZJ; dr. ing. Milorad Nikšić, predsednik komisije za mednarodne odnose LZJ; Veljko Varičak, predsednik jugoslovanske komisije za ocenjevanje trofej. Vsi trije so titularni člani CIC.

Pred zasedanjem skupščine je bila seja administrativnega sveta CIC,

na kateri je bil sprejet proračun za leto 1976 in so bili evidentirani kandidati za novega predsednika in za dva podpredsednika CIC. Sprejeto je bilo tudi poročilo generalnega sekretarja in generalnega administratorja ter pokroviteljstvo nad svetovno lovsko razstavo v Sofiji (Bolgarija) leta 1981 ter nad mednarodnima lovskima razstavama leta 1976 v Marseillu (Francija) in Brnu (ČSSR). Ob tem je prišlo do razprave, kdaj naj CIC nastopi kot pokrovitelj razstave oziroma kakšni naj bodo pogoji (pokroviteljstvo ali samo registracija pri

Grad Chambord, zgrajen v letih od 1519 do 1538, stoji sredi 5343 ha velikega lovišča, ograjenega s 33 km dolgim in 2,50 m visokim zidom. V tem vzornem lovišču goje jelenjad, srnjad in divje prašiče. V gradu Chambord je bila zaključna seja generalne skupščine Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi (CIC). Vodja naše delegacije je bil ing. Marko Bulc

- lov, varstvo okolja in ekologija v luči lovske zakonodaje,
- zaščitni ukrepi ob avtomobilskih cestah zoper uničevanje divjadi,
- populacija risa v Španiji,
- poročilo o dorcas gazelah v Maroku,
- jeleni v Tunisu in možnosti njihovega naseljevanja v drugih arealih,
- zaščitne mere za ohranitev sredozemskega tjulnja-medvedjice*,
- poročilo o muflonih in sardinjskem jelenu na Korziki,
- naseljevanje jelenjadi v Abruzzu (Italija),
- akcijski načrt CIC, WWF in UICN v zvezi z damjaki v Turčiji.

Po izčrpni razpravi o vseh teh vprašanih so bili sprejeti ustrezni sklepi in priporočila. Omembe vredno je, da je bilo s pohvalo sprejeto jugoslovansko poročilo, da je oceanografski inštitut v Splitu začel z zaščitnimi ukrepi za ohranitev medvedjice v Jadranskem morju.

* Sredozemska medvedjica (*Monachus albiventer albiventer*) je tjuljen, ki živi v vodah okrog Kanarskih otokov in Madeire, ob marokanski obali, v Sredozemskem morju, v Jadranu in v Črnem morju. Medvedjica je dolga 3 m do 3,30 m. Kožuh je zgornj črnkast do črno rjav, spodaj belo rumenkast. Na prstih prednje plavuti ima zelo močne kremplje, na zadnjih pa šibke. Hrani se z ribami. Ta vrsta tjulnjeva pa je zelo ogrožena. Leta 1965 so ocenili celoten stalež v vsem navedenem območju le na okrog 500.

Delovna skupina za formule in ocenjevanje trofejev

Sprejeta je bila nova formula za ocenjevanje rogovja evropskega losa, ki so jo skupno pripravili strokovnjaki Poljske, Finske in Švedske.

Strokovno odlično podkovani K. Whitehead (Vel. Britanija) pa je, kakor doslej že na več skupščinah, zopet vztrajno in odločno predlagal, naj bi vse formule za ocenjevanje trofejev spremenili. Njegov znani predlog spremenjenih formul pa je le modificirana ameriška metoda Boone-Crocket. Jugoslovanska delegacija je utemeljila nasprotni predlog, da naj namreč formule za ocenjevanje trofejev od divjadi evropskih vrst tudi nadalje ostanejo neizspremenjene. Po daljši diskusiji, v kateri so vse delegacije – razen Vel. Britanije – podprle naše stališče, je bil sprejet jugoslovanski predlog.

Odrejena je bila tudi posebna delovna skupina predstavnikov Francije, ZR Nemčije in Jugoslavije, ki je zadolžena, da pripravi novo knjižico z navodili in obrazci za ocenjevanje trofejev evropske divjadi. Ta knjižica bo uradno navodilo CIC za ocenjevanje trofejev. Končno je bila na predlog španske delegacije v CIC sprejeta nova formula za ocenjevanje rogov španskega kozoroga.

Komisija za obore in rezervate

Razpravljala je o naslednjih temah:

- kako omogočiti prehod divjadi čez ograjene avtomobilske ceste (prehodi, predori, mostovi za divjad),
- predpisi o ustanavljanju obor in držanju divjadi v njih,
- predpisi o zapiranju divjadi iz proste narave v manjše ograde.

Komisija za ptice selivke

Sprejela je pomembno resolucijo o potrebi usklajevanja lova in varstva ptic selivk. Zaradi pomembnosti te resolucije navajamo nekaj njenih načel:

1. Zaščita biotopa – največja nevarnost za življenje ptic selivk je v sedanjem ogrožanju predelov, kjer te ptice gnezdijo in prezimujejo. To nam narekuje:
  - ratificirati Ramsarsko konvencijo,
  - ohraniti važnejše biotope selivk (tudi vodnih površin),
  - določiti področja in biotope, kjer je človek naravo tako spremenil, da selivkam grozi nevarnost izginotja,
  - urediti rezervate, kjer bo obisk nadzorovan in omejen.
2. Razumno gospodarjenje s selivkami narekuje:

Njegova elegantna strumnost

Foto J. Markizeti

- prepovedati množično lovljenje v komercialne namene,
- prepovedati prekomeren odstrel (na lovih posameznikov in skupin),
- prepovedati tudi vse druge načine lova, ki množično ogrožajo to divjad.

Poudarjajoč, da se zakoni o lovu in zaščiti narave v Evropi razlikujejo, CIC priporoča:

- a – prepovedati lovljenje z mrežami;
- b – predpisati stroge lovske izpite, ki jih morajo opraviti vsi, ki naj dobe dovoljenje za lov, zagotoviti poznavanje zaščitene divjadi vseh vrst in popolno poznavanje zakona o lovu in zaščiti divjadi;
- c – prepovedati trgovanje (kupovanje, prodajo, uvoz, izvoz, transport) s selivkami, razen z divjimi racami mlakaricami in golobi grivarji, skladno z resolucijo CIC, sprejeto v Teheranu leta 1974;
- č – vzpostavljati ravnotežje s pomočjo lovstva v odnosu na številčnost populacije raznih vrst divjadi, v tolikšni meri, kolikor in kjer je to potrebno tudi v mednarodnem planu:
- ali s skrajšanjem lovne sezone, ki mora biti predvsem usklajena z reprodukcijsko dobo divjadi,
- ali z omejevanjem števila lovnih dni v letu (take omejitve so že vpeljene v mnogih evropskih državah),
- ali z omejevanjem ur, ko je dovoljen lov na divjad posameznih vrst v lovni sezoni (že v nekaterih državah),

- ali z omejevanjem števila, koliko ptic (odvisno od vrste) lahko posamezen lovec odstreli (že izvajajo v Severni Ameriki in ponekod v Evropi),
- ali z izvajanjem drugih ustreznih ukrepov.

3. V lovski zakonodaji je tudi predvideti možnost skrajšanja lovne dobe v primerih, ko so selivke ogrožene s klimatskimi pogoji tako, da jim grozi nevarnost množičnega pogina (to načelo je že osvojeno v številnih evropskih državah). Izredno skrajšanje lovne dobe naj bi se izvajalo ne samo v državah, kjer meteorološki pogoji ogrožajo življenje teh ptic, ampak tudi v sosednjih deželah, kamor se selivke takrat umaknejo in s tem pridejo v nevarnost, da jih bodo tam nenaravno koncentrirane množično uničevali.

Ta vprašanja zahtevajo vsekakor dogovor na mednarodnem nivoju.

4. Vsaka država mora objaviti seznam selivk, ki so lovna divjad.

5. Vse države, ki so na istih poteh ptičjih selitev, naj bi zbrale vsako leto potrebne podatke o populacijah raznih vrst. Vse te države naj bi sodelovale v raziskovalnem programu B. I. R. S.

6. V državah ali na področjih, kjer se izvaja lovski turizem, le-ta ne sme biti v nasprotju z zakonskimi določili. Države, ki se ukvarjajo z lovskim turizmom, se morajo tudi podrediti vsem omejitvam pri lovu, kot to zahteva mednarodna solidarnost.

7. Pri odrejanju področij, vštevši vodne površine, za potrebe splošnega turizma in rekreacije v nacionalnem planu naj bi pristojne oblasti zagotovile nujno potreben mir selivkam vsaj v času razmnoževanja.

8. Vsak zakon, usklajen z zgoraj navedenimi načeli, pa ne more imeti vrednosti, če se njegova določila ne izvajajo in če kršilci zakonskih predpisov niso strogo kaznovani.

Sprejeto je bilo tudi priporočilo vsem državam, da zlasti v času selitev zaščitijo ujede in sove, ki so vse redkejš.

Dalje je bilo priporočeno, da se opusti spomladanski lov na kljunče, to je v času njihove selitve in paritve.

Komisija za malo divjad in znanstvene informacije

Osrednja razprava je bila o zajcu v Evropi in o škodljivih agroekmičnih sredstvih za divjad. Poročali so tudi o izvajani anketi o stanju zajca in drugih problemih s tem v zvezi. Na predlog jugoslovanske delegacije je bilo sklenjeno, da je s to anketo potrebno nadaljevati, da bi tako do naslednje skupščine CIC dobili popolnejšo sliko o stanju zajca.

Komisija za lovsko fotografiranje

Člani komisije so bili seznanjeni s predlogom novega francoskega zakona o lovu in zaščiti narave, ki predvideva priznavanje lovske fotografije na pravni osnovi. Švica pa pripravlja nov zakon o lovu, ki bo prepovedoval fotografiranje ogroženih vrst divjadi v določenih letnih časih.

Dalje je bilo sklenjeno, da bo v okviru generalne skupščine CIC v letu 1976 razstava lov. fotografij.

Komisija za lov v umetnosti in za lovske muzeje

Z zadovoljstvom je bilo sprejeto poročilo o novem Slovenskem lovskem muzeju v Bistri in v zvezi s tem so navzoči Jugoslaviji izrazili priznanje oz. pohvalo.

Zaključna seja generalne skupščine je bila v gradu Chambordu. Na predlog administrativnega sveta je bil za novega predsednika Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi (CIC) izbran šef iranske državne delegacije princ Abdorezza Pahlavi, za podpredsednika pa dr. Jerzy Krupka iz Poljske in dr. Renè La Roche iz Francije.

Na poti v Chambord na zaključno sejo generalne skupščine CIC smo delegati obiskali tudi državno šolo za poklicne lovce »Le Bouchet« — Dry, Clery Saint Andre. Najprej je bila ta šola — ustanovljena leta 1924 — v lovišču predsednika francoske republike v Rambouilletu, od leta 1935 dalje pa v gradu Cadarache (Bouches-du — Rhône). Leta 1963 so jo preselili v Bouchet — Dry. Šola je internatskega značaja

in sprejme po 27 gojencev. Ima 4 tečaje: prvi traja 9 tednov, trije pa po 4 tedne. Pred četrtem tečajem gojenci opravijo še šestmesečno dopisno šolanje. Učni program zajema tudi veliko prakse. Pogoji za sprejem v to šolo je enoletna poklicna lovska praksa in uspešno opravljen sprejemni izpit.

* * *

Ob zaključku lahko ugotovimo, da se v delovanju Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi (CIC) čuti močan vpliv napredno usmerjenih sil zlasti iz nekaterih lovsko pomembnejših evropskih dežel, kar brez dvoma vpliva na preobrazbo preživelih miselnosti v lovstvu. Skupni napor za ohranitev narave in divjadi v njej ter vztrajne zahteve, da se odnosi v naravi uredijo v vseh državah tudi z modernimi zakonitimi predpisi, so nesporen dokaz naprednih stremeljenj te mednarodne organizacije. Jugoslovanska delegacija v CIC je s svojimi načelnimi stališči in sodobnimi pogledi na lovstvo ter s svojim aktivnim delovanjem k temu veliko prispevala.

»Roparice«

Karel Ribič

V davnini so mesojede živali uravnale pogoje življenja v svojem okolju ter ohranjale ravnotežje v naravi. Z nastopom človeka pa se je začelo spreminjati. Prvotni človekovi posegi v te vrste so bili predvsem zaradi kožuhovine. Pozneje, ko si je človek prilastil in prilastil uravnavanje narave, je v tem oziru postalo še slabše. Prilastil si je živali in gospodarjenje z njimi. Razdelil jih je v več razredov in plemenita divjad je postala absolutni privilegij vladajoče

gosposke, le preostalo so smeli loviti tudi podložniki.

Poznejše spremembe družbenih ureditev so prinesle zakupni sistem. Zakupnik lovišča je začel gospodariti skozi žep tudi z divjadjo. Čim več divjadi je imel v lovišču, večji so bili izkupički in lovskoklavski užitki. Se razume, da so človeku postali napoti mesojedi in vsejedi. Začel jih je ugonabljati in prenekatera vrsta karnivorov (mesojedov) je izginila iz lovišč.

Končno se je spremenilo in danes

priznavamo koristnost tudi mesojedi divjadi, tako v kmetijstvu, gozdarstvu in lovstvu. Izraz »roparica« za mesojedo divjad ni primeren.

Prav tako je divjad, ki lovcu nudi užitek pri opazovanju in na lovu kakor do sedaj pojmovana »plemenita« divjad. Beseda »ropar« naj velja le za potepuškega psa in mačko, ki ne spadata v lovišče.

Naloga psa je, da čuva dom, mačke pa, da lovi miši v hiši in gospodarskem poslopju. Oba niti nimata prilagojenega prebavnega sistema za izrazito življenje v naravi. Volk je predhodnik psa, divja mačka pa domačega muca. Oba predhodnika imata krajši prebavni sistem in sta popolnoma prilagojena za življenje v naravi. Pes in domača mačka pa obratno. Volk in divja mačka sta izrazita mesojeda, medtem ko pes in domača mačka spadata med omnivore (vsejede). Tudi v prosti naravi so vsejedi, tako sesalci kakor ptiči, npr. divji prašič, vrana, sraka itd.

Pri zatiranju psov in mačk v lovišču pa ne smemo čistiti brezobzirno. Marsikateri pes slučajno zaide v gozd ali na polje, predvsem v času paritve, ko gre čez drn in strn za psicami. Tak pes škode v lovišču ne bo naredil. Lovec, ki takšnega »slučajneža« pokonča, naredi lahko več škode sebi in lovski organizaciji kakor koristi lovišču, saj pri lastniku pokončanega psa ne bosta več našla razumevanja. Sodelovanje s kmeti in drugimi krajani je še posebno dandanes nujno. Treba se je truditi za dobre odnose, saj lovec, gozdar in kmet gospodarijo na istem prostoru. Vendar brez popuščanja na račun varstva divjadi! Nepravilno pa je, da lovec ubije psa, ki ga prvič vidi v lovišču, ne da bi preganjal divjad. Še grše in protizakonito je ubiti nekomu psa doma na verigi ali na hišnem pragu.

Če lovci ugotovijo, da ta in ta pes večkrat zahaja v lovišče, da ga gozdpodar spušča na polje ali v gozd,

je lastnika na nepravilnost treba opozoriti. Da ne bi bilo po nepotrebnem zamere ali celo sovraštva med sovaščani, naj lastnika takega psa opozori lovec iz drugega kraja na območju lovišča. Lahko ga lovska družina oziroma upravitelj lovišča opozori tudi pismeno. Poučen primer takega opozorilnega pisma je v Lovcu, št. 10 – januar 1975, na strani 314. Če lastnik kljub temu ne upošteva zakonitega predpisa, da se namreč pes in mačka ne smeta potepati po lovišču, ju sme lovec pokončati, če sta oddaljena več kakor 200 m od hiš in več kakor 50 m od gospodarja. A lovec sovaščan naj po možnosti te naloge ne izvrši, iz že omenjenega razloga, pač pa lovec iz drugega kraja.

Slab zgled lastnikom nelovskih psov večkrat dajejo lovci sami, ki jemljejo pse s seboj na polje ali v gozd, ko ne gredo na lov. Kolikokrat vidimo lovskega psa, kako teče ob konju ali traktorju in medtem, ko lovec-kmet dela na polju ali v gozdu, pes brez nadzorstva pohaja po lovišču. To je slaba šola za lovskega psa, še slabša pa ocena njegovemu lastniku!

Krivicu, ki smo jo delali »roparicam« z intenzivnim iztrebljanjem, bomo težko popravili. Zelo težko bo spremeniti mnenje vplivnih lovcev, da »roparica« ni bitje kakor tako imenovana »plemenita« divjad. Skrajni čas je, da začnemo pametneje gospodariti z naravnimi sanitarci.

Vzporedno z gospodarjenjem v kmetijstvu moramo lovci gospodariti z divjadjo. Del lovskega gospodarjenja izvršujemo s puško s selektivnim (izbirnim, gojitvenim) odstrelom. Pri dobrem gospodarjenju mora biti divjad zdrava in kreпка. Takšna pa bo samo tedaj, ko bomo pravilno gospodarili tudi z mesojedi in vsejedi. Pravi lovec naj bi se pri uravnavanju njihovega števila posluževal samo puške, ne strupov in ne pasti. Za vse vrste naj bi veljalo tudi etično načelo, ki bi

moralo biti lovčeva prvina, da jih namreč v času njihovega razmnoževanja ne bi uničevali.

Še so lovske družine, ki redno organizirajo spomladanske skupne love na »roparice«. Nagrade tistim z največjim uspehom sicer niso velike, vendar so spodbudne za brezobzirno uničevanje pleniteljske (predatorske) divjadi. Zbiranje jajc iz gnezd preide včasih v celotenske akcije mladine in otrok. Nevešči stikajo za jajci ter razdirajo gnezdišča in kotišča, neglede na vrsto divje živali, sesalca ali ptice. Dostikrat je pri tem prizadeta zaščitena divjad, kar je še posebej vredno obsodbe. Poborniki takšnih akcij so večinoma premalo razgledani lovci, s pomanjkanjem lovske etike in morale.

Zakon sicer ne ščiti (vsaj doslej še ne!) raznih vrst mesojedov in vsejedov, vendar preventivne zaščite s strani lovcev ne prepoveduje. Ob preveliki namnožitvi bi bil pač potreben večji odstrel. Toliko tisočev lovcev nas je in z modernim orožjem! Neetično razmetavanje in ropanje gnezd vran, srak in nekaterih ujed pa dokazuje, da nas je še premalo, ker »škodljivcev« ne moremo razredčiti s puškami. Lovske družine torej še niso preštevilne! Prav je, da ni več dovoljeno s fosforno emulzijo strupiti vran in srak (Ur. list SFRJ, št. 40/73 in Lovec, št. 4 – julij 1974). Zakaj naj bi bil lovsko časten le odstrel fazana, jerebice, kljunača, ki imajo okusno meso! Z lovsko športnega vidika bi moral postati odstrel vrane, srake, šoje enakovreden.

Ugotovljeno je, da tudi lisica ni tak »ropar«, kakor jo na splošno poznamo in s tem nazivom zmerjamo. Resnici na ljubo je treba reči, da bi najbrž vsak kmet rade volje za lisico žrtvoval kako kokoš, če bi vedel, koliko miši in voluharjev mu pospravi na polju in v sadovnjaku. Z obdukcijo lisic so ugotovili, da ena zvitorepka v eni noči polovi tudi 40 do 60 miši in voluharjev. Z analizo lisičjih želodcev

so ugotovili (Using 1966, Koenen 1952), da je delež miši in voluharjev 80 do 90 % vse njene zaužite hrane. Müller-Using sta (1966) našla v enem lisičjem želodcu 48 voluharjev. Lisica je zelo požrešna, saj pospravi tudi do 2 kg hrane na dan, v kateri je – razumljivo – tudi nekaj ostankov »plemenite divjadi«. Lovci bi jo morali v času njenega razmnoževanja zaščititi, saj opravlja med divjadjo važno sanitarno »službo«. Mesojedi in vsejedi lovijo in ugonablajo tisto, kar najlaže ulove, to so pa pretežno zaostale, slabotne, bolne živali. Take pa tako in tako ne sodijo v lovišče.

V merilu Slovenije kanja ali mišar še ni zaščitena ujeta. Niti je ne ščiti lovski zakon, niti sklep Lovske zveze Slovenije. Čudno, da te ptice, katere koristnost je nesporno dokazana, ni zaščitil skupaj z nekaterimi živalmi občni zbor LZS, januarja 1973 v Kopru. Nekateri lov. družine in gojitvena lovišča so jo zaščitile delno ali vse leto same na lastno pobudo, kar je pohvale vredno. Nekateri lovci jo pa še vedno streljajo. Da pade v jeseni ali pozimi sem in tja katera, je še opravičljivo. Streljanje spomladi ob gnezdju, ko stari par prinaša hrano mladičem, je pa vredno vse obsodbe. Sicer je pa žalostno, da številni lovci kanje niti dobro ne poznajo in se izgovarjajo, da so jo pač ustrelili, ker so jo zamenjali s kraguljem. Vsak lovec z opravljenim lovskim izpitom bi moral dobro poznati vse ujede, sedeče in leteče. Lovčev izgovor ob uplenitvi zaščitene ujede, češ da jo je pač ubil, ker je ni poznal, se ne bi smel v nobenem primeru upoštevati. Namesto skobcev padajo tudi postovke in kukavice, namesto kraguljev kanje in sršenarji. Lovcev nas je zelo veliko in lahko bi brez škode izločili takšne, ki se »motijo« na račun zaščitene divje živali. Sicer naj pa novi lovski zakon napravi konec takim pomotam in takim izgovorom z zaščito vseh ujed!

Ameriški kalibri za risanice

Janez Hartman

Že dalj časa lahko opazamo, da se sodobni ameriški kalibri za lovske risanice močno uveljavljajo tudi v Evropi. Praktično vsi evropski izdelovalci orožja vrtajo risanice tudi v ameriških kalibrih; na evropskem tržišču je poleg tega precej ameriških pušk risanic, ki jih v evropskih kalibrih praviloma sploh ne izdelujejo. Z vprašanjem, zakaj je temu tako, se na tem mestu ne mislimo ukvarjati; ti naboji so tu in zato je prav, da se z njimi seznanimo. Omejil sem se le na naboje s središčnim vžigom. Seveda je upoštevana tudi primerenost za evropske razmere.

.17 Remington ($4,4 \times 46$ mm). To je najmanjši in najbrž tudi najmlajši standardni ameriški kaliber, čeprav nestandardni »wildcat«, kar pomeni divjo mačko) naboji kalibra .17 z različno dolgimi in oblikovanimi tulci obstajajo že kakih trideset let. Odlikuje se po veliki hitrosti sicer zelo lahke krogle in je zato zelo primeren za manjše živali, kot so lisice, vrane itd. Naboj .17 Remington je bil uveden pred nedavnim v znani puški Remington M 700.

.22 Hornet ($5,6 \times 35$ R mm). Ta praktični naboj se je pojavil v začetku tridesetih let in je kljub kasnejši močni konkurenci še vedno zelo priljubljen. Od novejših nabojev za majhne živali je sicer počasnejši, zato pa cev dlje traja in je tišji; zaradi manjšega tulca pa je tudi gospodarnejši. Zanimivo je, da je že vrsto let priljubljen v večcevnih avstrijskih in nemških prelamačah.

.222 Remington ($5,7 \times 43$ mm) se je pojavil leta 1950 in je hitro postal eden vodilnih nabojev za lov na majhne živali, čeprav je do neke mere zadovoljiv (do 100 m) tudi za odstrel lahke evropske srnjadi. Je gotovo med vodilnimi ameriški naboji na starem kontinentu.

.222 Remington Magnum ($5,7 \times 47$ mm) predstavlja le rahlo močnejšo različico naboja .222 Re-

mington. Zaradi majhnega izboljšanja tudi ni posebno razširjen.

.223 Remington ($5,7 \times 45$ mm) je pod oznako 5,56 mm standardni naboj v ameriških oboroženih silah. Kljub temu zaenkrat med lovci še ni posebno razširjen, predvsem zato, ker se ne razlikuje bistveno od nekoliko starejših nabojev .222 Remington in .222 Remington Magnum.

.243 Winchester ($6,2 \times 52$ mm) je posrečena kombinacija naboja za majhne živali na eni in naboja za srnjad na drugi strani. Seveda je potrebna za vsako vrsto streljanja druga teža in konstrukcija krogle. Ta naboj je nastal leta 1955 in sicer tako, da so tulcu naboja .308 Winchester ($7,62$ NATO) stisnili vrat na 6,2 mm. Naboj .243 Winchester sodi med tiste ameriške

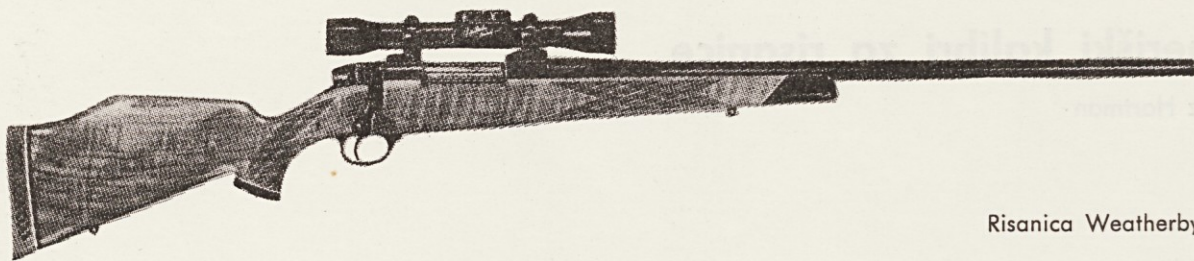
Lastnosti nekaterih najpogostejših ameriških kalibrov – nabojev za lovske risanice

Kaliber/naboj (oznaka)	Dolž. tulca v mm	Premere krogle v mm	Teža kr. v g	Vo m/sek	Eo kpm	Viš. bal. krivine 200 y–183 m
.17 Rem.	45,6	4,37	1,62	1225	144	—
.22 Hornet ($5,6 \times 35$ R mm)	35,6	5,69	2,92	810	115	10,92
.222 Rem.	43,2	5,69	3,24	975	183	6,35
.222 Rem. Mag.	47	5,69	3,56	1006	213	5,84
.223 Rem. (5,56 mm)	44,7	5,69	3,56	972	199	6,1
.243 Win.	51,9	6,17	6,48	936	335	5,59
6 mm Rem.	56,7	6,17	6,48	972	362	5,33
.25-06 Rem.	64,5	6,53	7,78	949	380	—
.264 Win. Mag.	63,5	6,71	6,48	1128	487	4,06
.270 Win.	64,5	7,04	8,42	957	455	5,33
7 mm Rem. Mag.	63,5	7,21	9,72	994	567	4,57
.30-30 Win. ($7,62 \times 51$ R mm)	52	7,80	11,02	677	298	11,68
.308 Win. ($7,62 \times 51$; 7,62 NATO)	51	7,82	9,72	872	437	6,6
.30-06 Spring. ($7,62 \times 63$ mm)	63,3	7,82	9,72	905	469	6,35
.300 Win. Mag.	66,5	7,82	9,72	1036	619	3,81
.338 Win. Mag.	63,5	8,59	12,96	914	641	6,1
.45-70 Govt.	53,5	11,51	26,24	564	493	—
.270 Wea. Mag. 7×57 mm (7 mm Mauser)	64,6	7,04	9,72	989	561	5,08
	56,8	7,21	11,34	759	386	9,4

Opombe:

1. pri merjenju višine balistične krivulje je upoštevana os cevi
2. pri naboju .45-70 gre za močno, nestandardno polnjenje
3. naboj 7×57 mm je naveden le zaradi primerjave

Risanica Weatherby

naboje, ki so se, poleg tega, da so zelo priljubljeni doma, izredno uveljavili tudi drugod po svetu (Kanada, Evropa, Avstralija).

6 mm Remington ($6,2 \times 57$ mm) je po svojem namenu vzporeden naboju .243 Winchester, je pa od njega – sicer nebitveno – močnejši. Prvotno se je pojavil leta 1955 pod oznako .244 Remington, a se kot tak ni uveljavil; brazde v cevi so bile namreč »prepočasne« za pravilno stabiliziranje težje kroglice in tako je bil naboj primeren, vsaj po mnenju ameriških lovcev, le za streljanje majhnih živali na velike razdalje, a prešibak za »srnjad« (v Ameriki prave srnjadi ni; nadomešča jo njen sorodnik belorepi ali virginjski jelen, ki mu Američani pravijo deer, kar pomeni srna). Tovarna Remington je spredela napako in začela pri svojih puškah kalibra .244 izdelovati cevi s hitrejšimi brazdami. Spremeniti je bilo potrebno tudi ime naboja in tako se je rodil odlični 6 mm Remington. Ker ima daljši vrat kot .243 Winchester, je nekoliko primernejši za ročno polnjenje. Je idealen za srnjad in tudi gamse, z lažjo kroglo pa za lisice.

.25-06 Remington ($6,5 \times 64$ mm) je naboj .30-06 s stisnjenim vratom

tulca. Kot »divji« naboj je obstajal že več desetletij, leta 1969 pa ga je tovarna Remington standardizirala. Z uporabo različnih vrst krogel je primeren za vse od malih živali do srnjadi, z določeno rezervo tudi za jelenjad.

.264 Winchester Magnum ($6,7 \times 63$ mm) se je pojavil leta 1958 in je izrazit moderen, visokorazanten naboj z opasanim dnem tulca. Primeren praktično za vso evropsko divjad, vendar zaenkrat še ni razširjen.

.270 Winchester ($6,9 \times 64$ mm) je zelo uspela modifikacija naboja .30-06 iz leta 1925. Velja za enega najboljših ameriških nabojev nasploh. Za veliko divjad je skoraj tako učinkovit kot .30-06, vendar je zaradi lažje kroglice odsun v strelčevo ramo manjši. Z lahko, hitro kroglo je tudi zelo primeren za odstrel majhnih živali.

7 mm Remington Magnum ($7,2 \times 63$ mm). Primeren za vso evropsko veliko divjad. Ta razantni naboj z opasanim dnem tulca se je pojavil leta 1962 skupaj z repetirko Remington M 700.

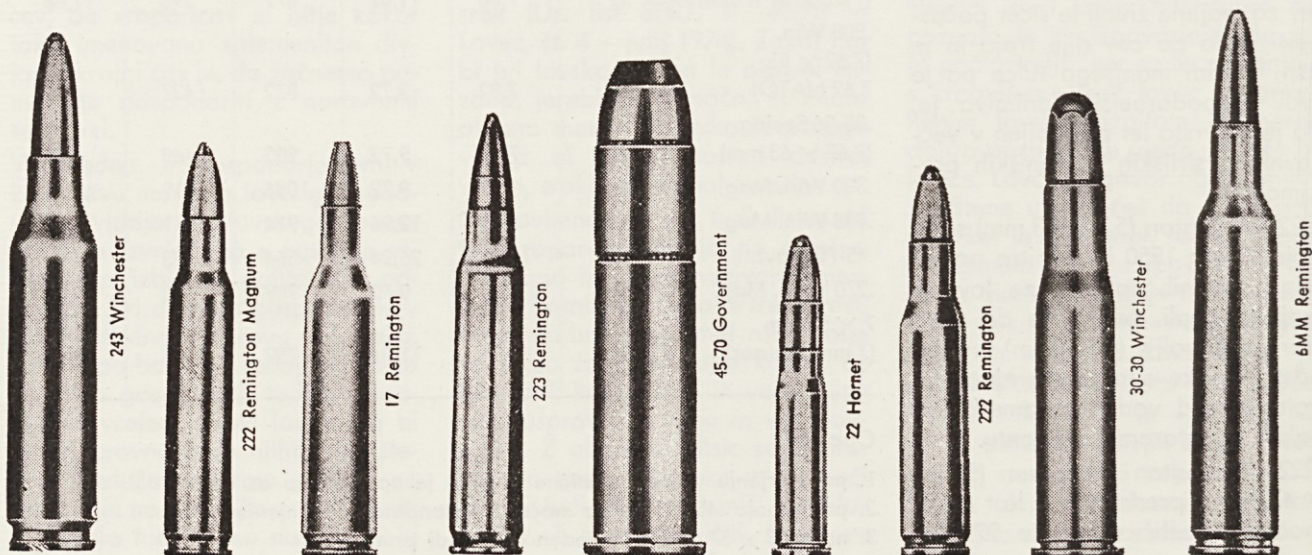
.30-30 Winchester ($7,62 \times 51$ R mm) velja za prvi ameriški lovski naboj, ki je bil že od vsega začetka namenjen za brezdimni smodnik,

star pa je že nekako osemdeset let. Še vedno je zelo priljubljen, predvsem zaradi priročnih karabink (na primer Winchester M 94, ki so jih, skupaj s puškami istega modela, izdelali do sedaj že čez 4 000 000!), ki streljajo s tem nabojem. V ZDA ga uporabljajo predvsem za odstrel belorepega jelena.

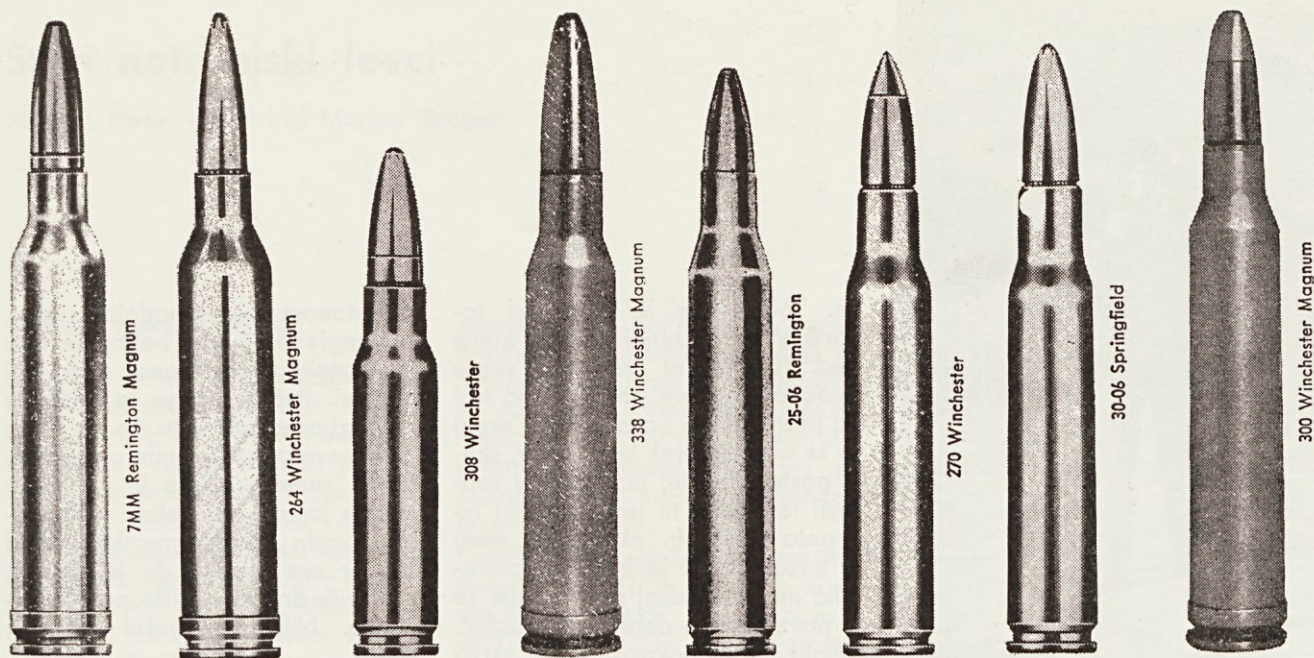
.308 Winchester ($7,62 \times 51$ mm). Vojaški naboj 7,62 NATO, ki se je začel uveljavljati med lovci po letu 1952. Sicer nekoliko zaostaja za starejšim in večjim .30-06, predvsem pri uporabi težkih krogel, a je vseeno primeren za vso evropsko veliko divjad.

.30-06 Springfield ($7,62 \times 63$ mm). Najbolj razširjen ameriški naboj, priljubljen tudi drugod po svetu. Nastal je leta 1906 kot vojaški naboj za puško Springfield M 1903. Primeren za vso evropsko divjad, z lahko kroglo tudi za lisice in druge manjše živali. Na razpolago je izredno veliko število različnih tovarniških polnjenj. V primerjavi z nabojem .30-06 ocenjujejo v ZDA vse druge lovske naboje.

.300 Winchester Magnum ($7,8 \times 66$ mm). Močan naboj, ki je primeren za največjo evropsko divjad. Za srnjad je nepotrebno mo-

čan, idealen pa je za jelenjad in medveda. Kot skoraj vsi »magnum« naboji ima tudi ta dno tulca opasano. Na tržišče je prišel leta 1963.

.338 Winchester Magnum ($8,6 \times 63$ mm). Več ali manj najmočnejši ameriški naboj, ki pride v poštev za evropske razmere, seveda le za najtežjo divjad. Po moči je skoraj enak bolj znanemu naboju .375 Holland & Holland, ki velja za izrazit afriški kaliber. Oba imata opasano dno tulca. Naboj .338 Winchester Magnum so napravili leta 1958 z zožitvijo ustja tulca pri naboju .458 Winchester Magnum, ki je eden najbolj uporabljenih nabojev za najtežjo afriško divjad.

.45-70 Government ($11,6 \times 53$ R mm). Gre za zanimiv (in uspel) poskus modernizirati star vojaški naboj, ki se je pojavil s puško Springfield M 1873(!). Težka krogla velikega premera ima vsekakor določene prednosti, seveda pa močno trpi razpada. Kljub temu pa v ZDA na veliko izdelujejo puške tega kalibra. Med najboljšimi sta enostrelka Ruger No. 1 in repetirka na vzvod Marlin M 1895. S sodobnim smodnikom in oplaščenim kroglo napolnjen naboj .45-70 je na krajše razdalje primeren za vso večjo evropsko divjad; vseeno pa je treba pripomniti, da je ta pomlajeni starček zanimivejši za ljubitelja orožja kot pa za (poprečnega) lovca.

Weatherby naboji. To je skupina posebno razantnih »magnum« nabojev, s katerimi streljajo le drage (in kvalitetne) risanice Weatherby. Za evropski lov pridejo v poštev: .224 Weatherby Varmintmaster ($5,7 \times 49$ mm), .257 Weatherby Magnum ($6,5 \times 65$ mm), .270 Weatherby Magnum (7×65 mm), .300 Weatherby Magnum ($7,8 \times 72$ mm), .340 Weatherby Magnum ($8,6 \times 72$ mm).

Naboji Weatherby so v svojem razredu najmočnejši. Prvi (.224) je primeren za majhne živali in srnjad, .257 tudi za jelenjad, preostali trije pa za vso evropsko veliko divjad.

Ob koncu tega pregleda, ki nikakor ni popoln, je potrebno poudariti izreden pomen pravilne izbire krogel v okviru določenega kalibra (naboja). Kakšno kroglo je treba izbrati, je odvisno v prvi vrsti od tipa divjadi, važne pa so tudi okoliščine, kakor npr. strelna razdalja in vrsta terena. Zaradi obsežnosti in važnosti te teme se je na tem mestu ne moremo lotiti, saj zahteva ločeno obdelavo.

Glavni vir: Barnes, Frank. C.: »Cartridges of the world«, tretja izdaja – 1972.

Prva zlatica

Maks Sekirnik

V spominih se vračam dvajset let nazaj v lovsko preteklost. Bila je zima, kot so bile zime nekoč. Že pred začetkom koledarske zime je nasulo snega, da si imel po sveži novini kaj gaziti. Skoraj do kolena ga je bilo. Pot ni bila lahka, divjad, predvsem fazani, so čutili pomanjkanje. Ker je bilo takrat še kaj malo te divjadi v našem lovišču, smo namenili posebno skrb njihovemu obstoju. V dvojce, troje krmišč smo pridno prinašali ko-

ruzne storže, ki so jih fazani v kratkem vsakič dodobra ogolili. Mraz je vedno bolj pritiskal. Od krmišča sem nadaljeval pot v gozd in naletel na kunin sled. Prav pošteno sem se mu začudil. Dotlej še nismo opazili kunine prisotnosti sredi sklenjenega, okoli 500 ha razsežnega, povsem nižinskega gozda – Partovca. Tudi noben lovec ni do takrat omenil, da bi v njem opazil kunin sled ali videl znake njenega početja. V tem gozdnem komple-

Lovovodja LD Šmarje pri Jelšah trobi
konec lova Foto B. Ferlinc

ksu smo gojili srnjad in zajce, na njegovih obronkih pa smo se trudili za razplod fazanov.

Šel sem po sledu. V svežem snegu je bil dobro viden. Vodil je ob majhnem potočku. Bolj ali manj se je oddaljeval od njegove struge in se zopet vračal k njej. Ob debeli smreki je sled izginil. Kaj sedaj? V lovu na kune zlatice nisem imel izkušenj, čeprav sem do takrat že uplenil nekaj kun belic. Spomnil sem se na opise, ki sem jih bral v lovski literaturi in izkušnje piscev so mi pomagale tudi tokrat. Obkrožil sem smreko, pa zastonj. Naredil sem drugi krog v oddaljenosti okoli sto metrov in našel mesto, kjer je kuna nadaljevala pot po tleh. Večerilo se je že, vendar sem nadaljeval zasledovanje. V gostem mladju je postajalo vedno temnejše, sledu nisem mogel več ločiti in vrniti sem se moral domov.

Misel na kuno pa mi ni dala miru. Želel sem se srečati z njo, ponovno poizkusiti svojo lovsko srečo.

Težko sem dočakal nov sneg. V snežno belino je bilo zapisano življenje v gozdu. Vsak dopoldan sem bil zaposlen s poukom v šoli, na lov sem lahko šel le popold-

ne. Tokrat me je spremljal tovariš Milan in hajdi poiskati kunin sled. Tudi tokrat sva našla sveže sledove ob istem potočku, od tod pa proti sredini gozda. Njeni skoki so se vijugali prek kolovozov, skozi goste predele, pa zopet v redkejši les. Glej, tu je ob smreki izkopala miško in okrvavljen sneg je kazal, da si je kar tam privoščila malico. Nekaj smrek dalje se je povzpela po deblu, a ne daleč. Kmalu so se pokazali njeni skoki zopet v svežem snegu. Pot se je vlekla skozi mlaj, od tam pa na gozdno jaso s tremi smrekami sredi nje. Na eno teh smrek je vodil sled. Računal sem, da je tudi od tod nadaljevala pot po tleh, pa sledu ni bilo. Na nobeni smreki, ki so bile do osem metrov brez vej, ni bilo verjetečnega gnezda, kamor naj bi šla počivat. Nikjer v bližini ni bilo drevesa v taki razdalji, da bi ga bila s skokom dosegla. Obkrožila sva jaso prvič, pa še enkrat v večjem krogu, vsakokrat zastonj.

Torej bi morala biti na eni izmed treh smrek. Pa kje tiči? Ne s prostim očesom pa tudi ne z daljnogledom je nisva mogla opaziti. Tilnik naju je že pošteno bolel, ko sva jo poskusila iz raznih položajev zagledati. Nobenega življenja ni bilo v vrhovih smrek. Pobrala sva krepko vejo in ko je eden tolkel z njo po deblu, je drugi opazoval, če se bo kje kaj zganilo. Vse zastonj. Veje so nemo štrlele v zimski večer. Zopet sva se morala zaradi nastopajoče teme, saj so zimski popoldnevi tako kratki, vrniti domov. Torej že drugič nič.

Minilo je nekaj dni brez svežega snega. V soboto je začelo že dopoldne naletavati in kazalo je, da bo do večera prenehalo snežiti. Snežilo pa je do četrte ure jutraj. Ugodna priložnost. S člani družine smo se že v soboto dogovorili za zbor v nedeljo ob osmi uri. Zbralo se nas je dvanajest. Porazdelili smo se po dva in dva, se dogovorili za smer in zborna mesto po lovu.

Z Antonom sva se podala na pot. Nepregledna sveža belina je bila le ponekod pretrgana s srnjimi sledovi. Ločila sva se in križarila proti zbornemu mestu. Le na enem mestu sva opazila kunin sled, ki pa je bil zameten in se je po nekaj skokih izgubil ob debeli jelki. Nisva mogla opaziti gnezda na njej in ker sva mislila, da je sled iz prejšnjih dni, sva odšla na zborna mesto. Nihče ni našel svežega sledu.

Na poti proti domu mi ni dala miru misel na kuno in razmišljanje o najdenem, sicer zelo skromnem sledu, sem se odločil, da grem še enkrat pogledat, kam bi se bila znala vtakniti lepotica. Priključil se mi je dober lovski tovariš Jože in znova sva zagazila v zimski celc. Pazljivo sva pregledovala sneg pod jelko in z zadovoljstvom ugotovila, da je kuna nadaljevala svojo pot po vejah. Komaj zaznavni so bili na svežem snegu z rahlim snežnim puhom pokriti koščki mahu z vej. Malo jih je bilo, pa vendar dovolj, da so naju pripeljali po približno osemdesetih metrih do smreke z dvema gnezdoma. Odločil sem se za strel v gnezdo. Samo v katero? Spodnje se nama je zdelo starejše in redkejše od zgornjega. Torej strel v zgornje. Poiskal sem primerno mesto, od koder sem gnezdo dobro videl in sprožil. Kot namazan blisk je izskočila kuna na vejo, ki je štrlela proti meni. Zagledala me je, se obrnila in se vila proti vrhu, kjer jo je dohitel moj drugi strel in jo sklatil na tla. Bil je lep samec. Ni mi bilo žal vseh poti, ki sem jih napravil s svojimi tovariši za to malo zlatogro zverinico.

Veliko let kun nismo več sledili v Partovcu. Pred tremi leti pa so se zopet pojavile. V zimi 1972/73 smo uplenili tri, predlanskim pa eno. Lanski lov in zasledovanje nam je onemogočila neprimerna zima, vemo pa, da ta del lovišča tudi letos nis brez zlatogrole lepotice.

Stari notranjski lovci

Matevž Hace – ilustriral Marjan Bregar

V.

Domače zajce je streljal

Zidnikov Jernej je bil spreten lovec, kakor zdaj že pokojni njegov oče Lovro, ki je v svojem osemdesetletnem življenju ustrelil: pet jelenov, devetdeset srn in srnjakov, šestdeset lisic, stodeset zajcev, osemnajst dihurjev, osem kun zlatih in belic, deset kraguljev in sto petdeset vran in kavk. Vse to je nastreljal kot zakoniti lovec v letih od 1895 do 1935. Ker mu nisem hotel verjeti, me je povabil na praznik svetega Petra na svoj dom. Prinesel je svoj lovski dnevnik, kjer je vse to napisano prebral. Imel je napisana dan in uro, ko je ustrelil to in ono divjad. Vrstili so se meni tako znani kraji – Devin, Stražišče, Polanec, Lom, Ogulje, Lašnik, Grgorinovka, Skrajni vrh. V vogalu dnevnika je bilo napisano: Bogu bodi potrjeno in še svetemu Lovrencu. Pet srn sem ustrelil v pustu leta 1898, to je tisto leto, ko je neki brezbožni italijanski anarhist zaklal blago cesarico Elizabeto, ženo cesarja Franca Jožefa.

Primerjal sem lovski dnevnik s trofejami, ki so bile obešene na hodniku in v treh sobah. Otožno je dejal: »Ni vsega. Dva brata, ki nista bila nikoli lovca, sta mi sunila petnajst srnjačjih rogovij. Pa ju ni bilo niti preveč sram. Samo pravi lovec ima lahko trofeje v svoji hiši. In to svoje trofeje, ti rečem.«

»Dosti ste uplenili v štiridesetih letih,« sem ga pohvalil.

»Ha, ha,« se je prešerno zasmel. »Še en greh sem naredil. To je lovski greh. Snežniškemu nemškemu princu sem leta 1908 pred nosom ustrelil jelena štirinajsteraka. Pihnil sem ga na Mihelovo na Ščetinovem laz. Poznaš ga dobro, ker si leta 1929 tam sekal z očetom in s stricem Francetom. Tudi tvoj pokojni brat Vladimir je na Ščetinovem laz podrl jelena šestnajsteraka. Dobro vem, kako je bil pošten lovec in logar Matija Martinčič žalosten in jezen hkrati

zaradi tega. Kako se je napil! Princu-lovcu ukrasti in odvleči jelena! Leto dni pred svojo smrtjo mi je tvoj brat Vladimir povedal, rekel mi je: »Vi, stric, ste princu prestregli štirinajsteraka, jaz pa šestnajsteraka, tudi na Ščetinovem laz.«

Čeprav ne bi smel, sem rekel tvojemu bratu: »To je prav, da si ga nemškemu princu. Saj so nam ti vražji Nemci že pred stoletji ukradli najlepše gozdove in obenem tudi najbolj polna lovišča. Zato pa so kmetje, ki do leta 1848 niso imeli nikakršnih pravic, postrelili v notranjskih gozdovih do leta 1852 skoraj vse jelene in košute. Snežniški principi so jelenjad uvozili iz Nemčije šele leta 1895. Zagradili so jo s tri metre visokim plotom v Leskovi dolini. Bila je ograjena do leta 1918. Zato se ta del še sedaj imenuje Zverinjak.« Tako mi je pripovedoval stari lovec Zidnikov Lovro.

Otožno mi je tudi dejal, da njegov sin Jernej ne bo nikdar kaj prida lovec: »Za posestvo in čebele naj se briga, lov naj pa prepusti pravšnjim domačim lovcem!«

»Stric, pustite ga, če ga pa veseli lov in hoja po gozdu,« sem zagovarjal Zidnikovega Jerneja, ki je tri leta starejši od mene. Zidnikov stric Lovro me je jezno pogledal in rekel: »Ne bi rad videl, da bi bil ti kdaj tak lovec, kakor je naš Jernej!«

Nežika, žena Zidnikovega Jerneja, je pa branila svojega moža: »Ja, oče, to ste pa zares čudni. Kadar gre Jernej na lov, prinese lepega zajca. Vsi ga jemo. In na zajčji golaž povabimo še sorodnike. Jelenov in srnjakov pa ne zmore streljati vsak.«

Kako so bili vaščani treh vasi nevoščljivi Zidnikovemu Jerneju za njegove debele petkilogramske zajce, ki jih je nosil privezane za noge, z glavo navzdol, na usnjem starem še očetovem nahrbtniku, kupljenem v nemškem Gradcu leta 1900. Stari vaški možanci

so ugotavljali, da bi se pri Zidnikovi hiši že morali najesti divjih zajcev. No, pa se jih le niso. Šestletni Zidnikov vnuk Lovrek je svojemu ljubemu dedu povedal, kako oče Jernej strelja zajce in jih nosi

ZDRAVICA

Flojan Škapin

Ko z lovcem se v lovišču srečava, krepko si roki stisneva. Možat razgovor naj med nama bo, »dober pogled« še za slovo!

Zavisti grdih sile naj nikoli ne bi v srcu vzkile; spoštovan bo lovski rod in cenjen vsepovsod.

Če se lovcu smola pripeti, nikarte krivde večati; boš strel prenel obžaloval, preudaren ti bo lovski blagor dal.

Ko se v družbi lovski dobimo, si vina čistega nalijmo, kozarce izpraznimo do dna, nasmeh na ustih naj igra!

Bomo povsod zaželeni, če smo vseskozi poštene. Zapijmo pesem polja in gozdov, ki vse leto nas vabijo na lov.

Med vresje, mah si želje položimo in lovskih blagrov zaželim; naj prst nam vedno prav se ukrivi, za čast lovcu na njegove stare dni.

Ob koncu leta zopet se dobimo, ko trofeje svoje predložimo. Nasmeh na ustih lovcu zaigra, če uplenil je »ta pravega«.

domov mami, teti in dedku v veselje.

Zgovorni, veseli in bistri Jernejev sin Lovrek je sončnega popoldneva na vrtu pripovedoval svojemu ljubemu dedku: »Petkrat sem šel skrivaj za atejem, ko so šli na lov. Vzeli so puško, patrone in nahrbtnik. Potem so šli v hlev. Odprli so prostor, kjer so zajci. Tam so vzeli velikega zajca in ga dali v nahrbtnik. Vse to sem videl, ko sem stal skrit za hlevskimi vrati. Šel sem za atejem. Šli so lepo v Podgornikovo ogrado. Tam so atej dali puško na tla. Pokleknili so ob tistem brestu, ki raste blizu tiste stare kosmate hruške. Vzeli so zajca iz nahrbtnika in mu z vrvico zvezali noge.

Potem so ga naš atej postavili v rogovilo stare hruške. Vzeli so puško, dali dve patroni v puško, šli k brestu, pomerili in zajca ustrelili. Vse to sem gledal petkrat, skrit za onim drenovim grmom ob tisti skali, kamor ste vi hodili čakati srnjaka. Dedek, povejte mi, zakaj naš atej nosijo tja gor naše zajce in jih streljajo. Atej bi jih lahko postrelili kar doma na vrtu.«

Stari lovec Lovro je presenečen poslušal resnično vnukovo pripoved. Oho, tak je naš Jernej! Da ga le ni sram! Jaz sem bil pa tak lovec! Vsem v dolini sem bil znan in to petdeset let! »Veš Lovrek, rečem ti, da to, kako strelja tvoj atej domače zajce, ne pripoveduj

drugim v vasi. Obljubi, da ne boš povedal nikomur.«

Mali živahni Lovrek je dedku obljubil, da bo molčal. »To mora ostati doma, da veš, Lovrek,« je žalostno rekel dedek, stari lovec Lovro. Solza mu je pripolzela po starem nagubanem obrazu.

Zagrmelo je okrog Lašnika. Kmalu se je vlila ploha. Dedek in mali Lovrek sta šla v čebelnjak. Tam je dremuckal stari domači pes Sultan. Dedek Lovro je odrezal vnuku rženega kruha in mu dal domačega medu.

Ponoči stari lovec Lovro ni mogel zaspati. Premišljeval je, kako bo dejal sinu Jerneju, da je vse to ravnanje lovsko grdo in zelo nečastno. Ko je Jernej prinesel domov petnajstega zajca, ga je poklical stari lovec v svojo sobo, kjer so bile na steni skoraj vse lovske trofeje, kar jih je stari vestni lovec dobil na poštenem lovu. Jernej je sedel na očetovem stolu. Stari lovec Lovro je pa hodil po sobi gor in dol.

»Jernej,« je ostro rekel, »rečem ti, da me je sram zaradi tega, kar delaš že tri leta. Če ne boš takoj nehal z domačimi zajci, bom naredil korake pri lovskem društvu.« Sin Jernej je molčal in gledal v tla. Sram ga je bilo, saj je oče Lovro znan po vsej notranjski deželi kot prvovrsten lovec, ki se je vedno ravnal po lovskem pravičnem redu. Tri ure je stari lovec obdeloval svojega sina. Jernej je očeta skesano poslušal. Obljubil mu je, da se bo takoj odvadil teh grdih dejanj, ki niso vredna poštenega lovca.

Bil je sončen jesenski dan, ko se je Zidnikov Jernej ob očetovih naukih spreobrn timer. Od takrat – pozneje je večkrat dejal, kako ga je oče opral – je bil Zidnikov Jernej res pravi notranjski lovec.

(Prihodnjič bo za konec zgodbe starih notranjskih lovcev imel še besedo upokojeni lovski čuvaj Mla-karjev Tone.)

Na Himalaji živi nenavadni jelen pižmar

S poti po Himalaji – nadaljevanje

Janez Gregori

Ko se je vrnila naša alpinistična odprava s Trisula, so udeleženci pripovedovali o številnih velikih živalih, predvsem o kozorogih, ki so jih tam videli in nekaj tudi ustrelili. Ko so se vrnili udeleženci odprave na Anapurno, so povedali, da se je tam dalo videti kakšno veliko žival. In ko smo se vrnili mi, smo lahko povedali samo to, da v okolici Makaluja nismo videli nobene velike živali.

Večkrat smo skušali izslediti kakšno veliko žival, da bi si tako povečali zalogo hrane. Temu je dal tihi pristanek tudi zvezni oficir, ki je bil ves navdušen nad karabinko, s katero je nekajkrat ustrelil v tarčo in tudi dobro zadel. Od domačinov smo slišali, da v teh predelih živijo barali, nekaj vmesnega med kozami in ovčami, ki so še najbolj podobni kozorogu z debelimi in kratkimi rogovi. S posredovanjem zveznega oficirja sem vprašal nekega Tibetanca, kje bi mogli dobiti kakšnega barala. Odgovor je bil kratek in tipično nepalski: Ne daleč, dva dni hoda od tukaj!

Tako sem v teh predelih videl samo kožo ene izmed velikih divjih živali. Ko smo na planini Yangle (3700 m) stopili v pastirsko kočjo, ki je bila v tem času zapuščena, ker so pastirji odgnali živino v nižje predele, smo na tleh zagledali manjšo temno rjavo kožo. Kasneje so nam Šerpe potrdili, da je to koža pižmarja, prebivalca srednjeazijskih gorovij, od Himalaje do Sibirije in Koreje.

Pižmar je nenavadna in obenem zanimiva žival. Zasluži, da tudi o njej napišem nekaj odstavkov.

Kljub temu, da je pižmar srnjakove velikosti, sodi med jelene. Pravzaprav je zelo podoben jelenovim prednikom in bi ga po pravici lahko imenovali prajelen. Pri naših jelenih imajo samci na glavi bolj ali manj mogočno rogovje, pri severnem jelenu imata rogovje jelen in košuta, pri pižmarju pa nima rogovja niti on niti ona. Ven-

dar pa je predvsem pri samcu opazna nenavadnost. V zgornji čeljusti ima podočnika, ki sta zelo dolga in zašiljena ter rahlo upognjena kakor pri zvereh. Če bežno pogledamo lobanjo odraslega samca, niti ne pomislimo, da sodi med jelene. Samcu podočnika služita tudi kot nevarno orožje, pri samici pa sta pri zaprtem gobcu komaj opazna.

Postave je pižmar prav svojske, zadnji nogi sta namreč nekoliko daljši od sprednjih, kar je prikladno za hojo navkreber. Posebnost so tudi noge same. Zadnja dva prsta pižmarjevih parkljev imata na vrhu nekakšno kopitce in sta po velikosti celo večja od glavnih dveh prstov, ki ju s posebnimi mišicami lahko široko razkreeči. To je odlična prilagoditev za gibanje po

zasneženih pobočjih, prečkanje ledenikov ali za hojo po močvirnatem svetu. Glavna prsta sta med seboj povezana s kožico.

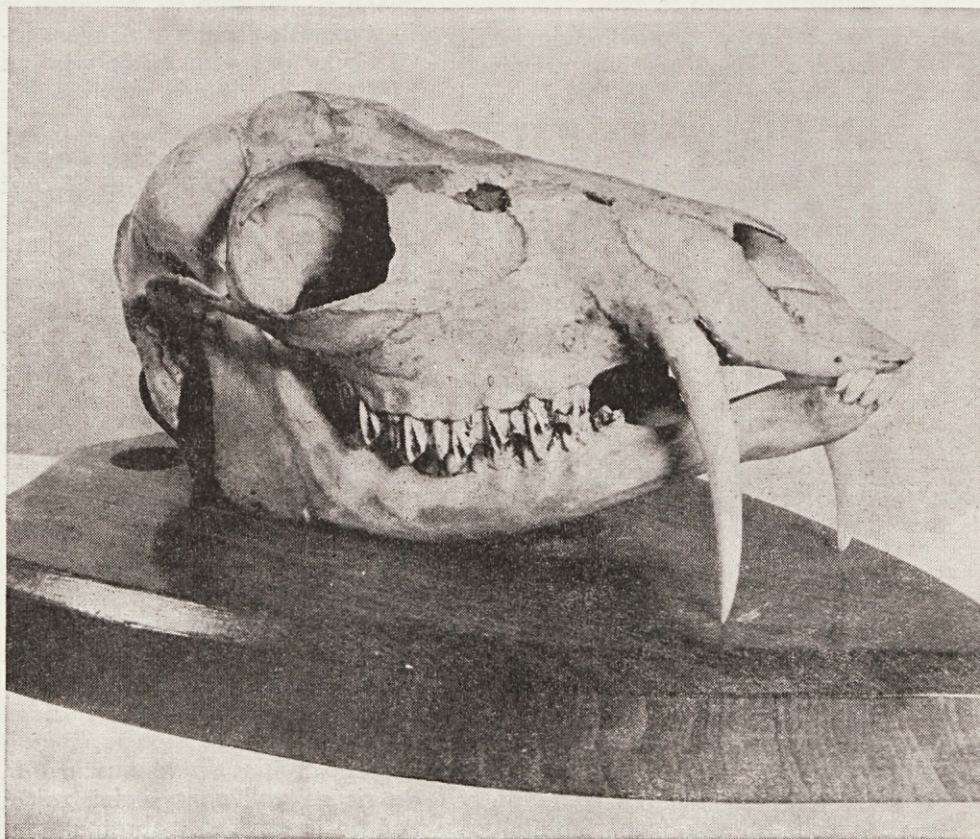
Barve je pižmar precej različne, od temno rjave do skoraj črne, na trebuhu je vedno nekoliko svetlejša. Dlake so dolge, debele in kuštravo zavite.

Tolikim posebnostim dodajmo še eno: samec ima na trebuhu ob popku posebno vrečo, tako imenovano »mošekovo vrečo«. V ruku se v njej nabere izloček, ki močno diši po mošku. Ta izloček so včasih uporabljali kot parfum, zato so pižmarje vztrajno zasledovali in jih ponekod docela iztrebili.

Spoznal sem, da je pižmarjeva vreča dobro poznana tudi Šerpam. Ko so jo omenjali, so se jim oči skrivnostno svetile, kar ni pomeni-

Pižmarjeva lobanja

Foto J. Gregori

lo nič drugega, kakor da ji pripisujejo še nek učinek, ki sega na področje erotike! Znanec mi je pravil, da je bil priča, ko je njegov prijatelj v pogorju Himalaje ustrelil pižmarja, nakar so se domačini skoraj stepli za mošekovo vrečo in jo pojedli kar surovo.

(Prihodnjič za konec
o himalajskih skalnih kokoših)

SEDANJOST IN PRIHODNOST RISA

V sovjetski lovski reviji Ohota, št. 11/74, E. Matjuškin, znanstveni sodelavec zoološkega muzeja pri moskovski univerzi, razpravlja o vlogi risa v lovskem gospodarstvu SZ. Raznolikost mnenj, pestrost pravil iz lovske zakonodaje v posameznih sovjetskih republikah, dokazujejo, kako neenotno je gledanje na vlogo te zveri.

Avtor članka ugotavlja, da je ris izredno dinamična žival, nagnjena k spremembam. Še pred nekaj stoletji je bil razširjen v gozdnato-stepnih rajonih evropske SSSR, 200–400 km bolj južno kakor danes. Še bolj se je skrčil areal risa v zahodni in srednji Evropi. V začetku stoletja je živel skoraj povsod, do danes pa se je ohranil le na Pirinejskem polotoku in v gozdnatih predelih Karpatov in Skandinavije (avtor ne omenja Balkana, kjer se je ris tudi še ohranil. Opomba M. P.). Po drugi strani pa se je razširil, dobesečno pred očmi današnje generacije, po vsem velikem polotoku Kamčatke, kjer ga prej ni bilo.

V reviji je objavljena shema območij risa za vso SZ. Značilna je tendenca, da se zadržuje predvsem v pasu 200–250 km na meji med tajgo in gozdnato stepno cono. Njegova številčnost raste od severa proti jugu. To velja tako za evropski kakor azijski del SZ. Npr. v oblasti Tomska (zah. Sibirija) se

zniža oddaja risjih kož od južnega do severnega dela oblasti več kakor desetkratno.

Omenjena shema kaže, da obstajajo gotove zakonite značilnosti v strukturi ozemlja, kjer se ris zadržuje. To je predvsem predel južne tajge, dalje iglasto-širokolistnati gozdovi in gozdnato-stepni rajoni. V evropskem delu SZ so te značilne črte pomaknjene nekoliko proti severu.

E. Matjuškin se zadržuje tudi na vprašanju prehrane risa. Po njegovem – mnenje, da je ris specializirani preganjalec zajca – ne drži. Ako so med favno nekega rajona parkljarji (srna, pižmar, kavkaški tur, gams, včasih tudi severni jelen), se bo ris lotil teh. Nihanje med zajci in parkljarji je značilno v njegovi prehrani. Risu seveda bolj ustreza parkljar, ker je z njim dalj časa preskrbljen s hrano. Švedski raziskovalec B. Haglund (l. 1966) trdi, da predstavlja lov na jelena $\frac{3}{4}$, na srno $\frac{2}{3}$, na zajca le $\frac{1}{3}$ možnosti uspeha v risovem lovu. Kadar je snežna odeja višja od 35–40 cm, bo ris raje ulovil jelena kakor zajca.

Za prehrano risa je važna stalnost populacije njegovih žrtev. Stalež zajca je izpostavljen ostremu nihanju. Ob depresiji, ki zavlada med zajci, nastopi za risa kritična situacija in ris se seli, njegova smrtnost pa raste. Nihanja v populaciji parkljarjev niso tako ostra, zato je ta vir prehrane za risa stabilnejši. V domovini belega zajca, v Jakutiji, je ris redek, več ga je v območjih, kjer prevladujejo parkljarji (zahodni Kavkaz, srednji Ural, Altaj, Priamurje).

Vprašanje, v kakšnem obsegu vpliva ris na populacijo živali, med katerimi izbira svoj plen, še ni dovolj raziskano. V Kanadi so l. 1972 objavili podatke za »ris – zajec«. V zimskem obdobju je ris izločil 2–7 % jesenskega staleža, a največ eno tretjino. E. Matjuškin trdi, da ris ne vpliva na stalež zajca. Pač pa je odvisnost obratna.

Obstaja mnenje, da je ris škodljiv tam, kjer prevladujejo parkljarji. Vendar točnih podatkov ni. Sedem lovcev je pozimi 1966/67 v Priamurju (vzhodna Sibirija) našlo ostanke 30 srn, ki jih je ris raztrgal. Informacije s Kavkaza pa govorijo, da se pri pomembni in dovolj stalni številčnosti risa lahko vzdržuje visoka, celo obilna gostota parkljarjev.

Zato pisec članka sklepa, da ni mogoče govoriti o nujnosti neke selekcije risa. Omejevanje risa, če se to izkaže kot nujno, naj se doseže z racionalnim odstrelom v zimskem obdobju.

Avtor opozarja, da je skrajni čas urediti to vprašanje, kajti ris ima pravico živeti prav povsod, bodisi kot predmet športnega lova ali dragocenega krzna (1947. leta je bil na dražbi prodan lep risov kožuh za 760 dolarjev!) in končno kot čudovita žival, ki je okras narave.

Priredila M. Preželj

O RISOVEM LOVU NA SRNJAD

V oblasti Sverdlovskaja (Ural), kjer so uvedli skrbno nadzorstvo nad risom, predvsem glede njegovega vpliva na populacijo srne, so hkrati sistematično proučevali njegove navade pri lovu na srnjad.

V lovski reviji Ohota, št. 12/1974, je opisanih nekaj primerov. Večina zadavljenih srn je bilo najdenih ob krmiščih ali v njihovi neposredni bližini (35 od 49!). Ris je nadalje raztrgal 18 srn ob senenih kopah. Ris se prikrade do kope, se povzpne nanjo in potrpežljivo čaka na žrtev. Pregledali so risovo ležišče in videli, da se je sneg pod njim stopil v tanko ledeno skorjo, kar je dokazovalo, da je prežal na žrtev nekaj ur.

Ris je v vseh primerih napada na svojo žrtev uspel, kar so lovci lahko ugotovili po sledih. Če napade žrtev z vrha senene kope, je

sicer ne more takoj ubiti. Srna beži z risom na hrbtu tudi do 100 m daleč. Ubite žrtev ris vedno zavleče z odprtega mesta v goščavo kakih 5–15 metrov proč; ugotovili so, da je zavlekel svoj plen celo 150 metrov stran.

Drugod so opazili, da je ris prežal na srno na kladi drv. V nekem primeru se je ris prikradel do mlade srne na ložu. Starejša srna, ležeča nedaleč stran, je pobegnila. Nekaj dni pozneje je na istem kraju napadel odraslo srno. Iz razdalje desetih metrov je skočil proti srni in jo po dvajsetih metrih dosegel.

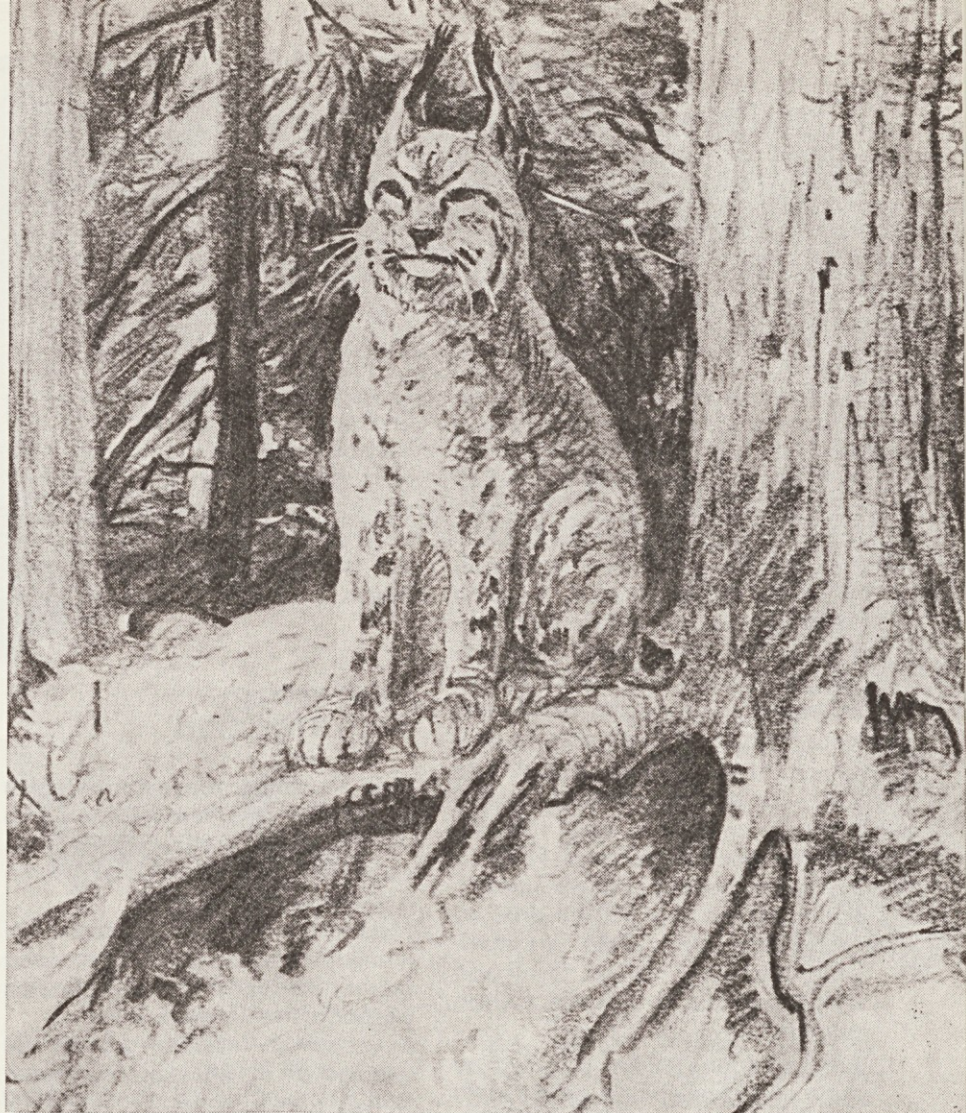
Risi napadajo tudi v družbi, po dva skupaj, celo trije. Plen raztrgajo in vsak zagrebe svoj delež v sneg. Nasploh ris vedno zagrebe ostanke svojega plena v sneg ter se hrani z njim dva do štiri dni. Kakor hitro začenjajo ostanke hrane obletavati ptice, ris odide. Hrani se le s svežim mesom. Napada mlade kakor tudi stare živali, samce in samice.

M. Preželj

SELITEV VEVERIC

V Pečora-Iljicevskem gojitvenem lovišču (reka Pečora teče v sev. vzh. evrop. delu SZ in se izliva v Severno ledeno morje) so več let intenzivno proučevali migracijo (selitev) veveric. Začeli so leta 1962, ko so markirali 80 veveric. V enajstih letih so zaznamovali z ušesnimi markicami 763 veveric. To večletno delo je omogočilo, da so sledili migraciji zaznamovanih živalic in prišli do določenih predpostavk o vzrokih migracije.

V reviji Ohta, št. 11/74, S. Sokolski, ob izčrpnem navajanju vseh raziskav v imenovanem lovišču, zaključuje: Prvi sunek k selitvi veveric je povečanje gostote populacije, ko se pojavi nov zarod mladih veveric. V nekaterih letih se je nič manj kot 75 % mladih veveric – rojenih v lovišču – odselilo. Ko

so se pojavile mlade veverice drugega legla, onih iz prvega zaroda že ni bilo več v lovišču.

V letih 1963, 1972 in 1973 – to so bila leta, pred katerimi je bil stalež veveric na višku – so zasledili največje »potoke«[»] migrantov. Največji val migracije so registrirali v letu 1972. Migracija odraslih enoletnih veveric se je pričela v aprilu in končala v juliju, ko se je začela že selitev novega mladega zaroda.

V drugem lovišču so poleti 1972, pri veliki gostoti, markirali 138 veveric, od katerih jih je oktobra ostalo v lovišču le še 20. Spomladi leta 1973 je številčnost veveric v tem lovišču silno padla. Vzrok temu je bilo deloma pomanjkanje hrane, deloma pa škoda, ki so jo med vevericami povzročili kuna, sova uharica in kragulj. Aprila so v 3600 posebnih pasteh za ulov živih živali ulovili le 1 veverico – samca. Konec junija so ujeli že 15 odraslih veveric, od katerih je

bila le ena morkirana. Odrasli del veveričje populacije se je v poletju obnovil na 95 % in to predvsem na račun migrantov. Iz tega sledi, da v letih depresije spolno zreli odrasli migranti postanejo premična rezerva v reprodukciji, kajti ob majhni številčnosti se migranti hitreje in z večjim uspehom vključijo v razmnoževanje, kakor ob veliki. Vzrok je jassen: ob majhni številčnosti so tudi najboljši gnezdni okoliši prazni in prišlec se lahko ustavi pri prvem partnerju. Pri veliki gostoti pa prišlec težje zasede prostor v ustaljeni družbi in je prisiljen potovati dalje.

Migranti so predvsem samci. Večina so enoletne živali, ki se v tekočem letu prvič vključijo v razmnoževanje. V letu rojstva se selijo tudi mlade veverice zgodnjih zarodov. Če jih zaloti mraz, prezimijo, spomladi se selijo dalje.

V letih depresije, ko je stalež majhen, mnogo veveric, posebno samcev, išče samice zaradi zaploditve.

To potrjuje večja prisotnost samcev. Leta 1973 (depresija) je bilo med 35 odraslimi vevericami 25 samcev. V drugem lovišču med 19 odraslimi – 14 samcev (71 % oziroma 74 %). V letih velike gostote pa so ugotovili v dveh raziskanih območjih 55 % samcev. Splošno znano je, da so samice manj nomadske. Pri veliki gostoti populacije pa postanejo tudi samice selivci. Migracija se ponavlja vsako leto. Kako daleč se selijo? Mladega samca, ki so ga zaznamovali leta 1971, so leto dni kasneje (točno petnajst mesecev) našli 330 km severozahodno, drugega 93 km v isti smeri, samico 220 km jugozahodno, drugo spet 280 km proč od mesta markiranja. Zato je upravičena domneva, da so živali vso dolgo pot selitve opravile v dveh etapah.

Kaj pa hrana, koliko ta vpliva na migracijo? Enajstletna opazovanja dovoljujejo, da se tudi v tem oziru izluščijo gotova spoznanja. Jeseni ostane vedno del živali v svojih gnezdnih območjih ob kakršnih koli pogojih hrane. Veverice lahko tudi poginjajo zaradi pomanjkanja hrane, a se ne selijo. Seli se le del, v glavnem mladih in del odraslih veveric. Njihova selitev se prične, ko je dovolj hrane, predvsem za odrasle, ki vzredijo tudi po dva zaroda. V letih 1970 in 1973 je selitev potekala pri zadovoljivi, večkrat tudi dobri letini smreke, hoje in tudi cedre.

Na daljavo selitve pa vplivajo: hrana, gostota živali in primernost okolja za naselitev. Če teh pogojev ni, se veverice selijo dalje. Migracija veveric je eden najpomembnejših činiteljev v dinamiki številčnosti populacije. Selitev je vsako leto, v obdobju največje gostote kakor tudi depresije. Število migrantov nekolikokrat presega število stalnih veveric. Migranti se selijo tudi na stotine kilometrov daleč in v depresiji zapolnjujejo pomanjkanje matičnega števila živali. Na ta način pripomorejo

k izmenjavi genotipov med oddaljenimi populacijami in s tem tudi k visoki vitalnosti populacije, kajti med migracijo se dogaja najbolj surov izbor. In končno, posledica razseljevanja je razdelitev veveric po ozemljih, ustrezno z zalogami hrane.

M. Preželj

MANJ VEVERIC V SOVJETSKI ZVEZI

Med številnimi strokovnjaki tečejo razprave o vzrokih manjšega ulova veveric. V dvajsetih letih je plen padel od 14,5 milijona na samo 4 milijone veveric letno.

Nekateri menijo, da je vzrok pomanjkljiva organizacija lova, slaba materialno-tehnična baza lovskih gospodarstev in manj lovcev.

M. Lavov je temeljito preučil vse gradivo od l. 1940 dalje za rajona Bajkitski in Tunguski v Sibiriji. V letih od 1940 do 1948 je en lovec v teh dveh rajonih uplenil v sezoni 360 do 470 veveric, v odlični sezoni nekateri celo 780 do 1600. V zadnjih 15 letih pa le 87 do 134 veveric letno.

Zbrano gradivo priča, da se število lovcev ni zmanjšalo in da so lovci bolje opremljeni. Na vsakega lovca pride do 1000 pasti, ki jih nastavljajo. Lovska gospodarstva prevažajo lovce po loviščih z letali, helikopterji, mnogi pa se za prevoz poslužujejo severnih jelenov. M. Lavov odklanja trditve, da razredčeni gozdovi, poseke in paleži vplivajo na populacijo veveric. Meni, da to deloma drži za evropski del SZ, nikakor pa ne za srednjo in severno sibirsko tajgo, kjer v zadnjih 30 letih ni prišlo do opaznih sprememb v sestavi gozdov. Tudi ne soglaša s hipotezo nekaterih strokovnjakov, da so nastale genetične spremembe v populaciji veveric, da so se namreč postopoma kopičili podedovani odporni geni majhne plodnosti, češ da ta hipoteza še daleč ni dovolj preučena in dokazana.

V 50 letih tega stoletja se je utrdilo mnenje, da sobolj* negativno vpliva na stalež veveric, zlasti zato, ker se je preveč razmnožil. V temnoiglasti tajgi, kjer živijo 3 sobolji na 1000 ha, nastopi daljši upad veveric. Do enakega zaključka so prišli tudi v rajonih Pribajkala za svetloiglaste in listnate gozdove tajge, kjer živijo veverice in sobolji.

Na vseh vseh posvetovanju o problemu upadanja številčnosti veveric je skoraj polovica razpravljalcev dokazovala, da je vzrok dolgoletnega zniževanja staleža veveric, v raznih rajonih Sibirije in Daljnega vzhoda, v veliki gostoti sobolja.

Nasprotniki te trditve pa dokazujejo, da so rajoni, kjer so gosto naseljeni tako sobolji kako veverice. Smatrajo tudi, da veverica v soboljevem odpadku ni zadosten dokaz o pogubnem vplivu te zveri na obstoj veverice.

M. Lavov navaja preprost račun: Na območju 1000 ha žive v jeseni 3 sobolji in 30 veveric. Na vsakih 100 ostankov hrane oziroma soboljevih odpadkov so našli ostanke 2 veveric. Vzemimo, da se to dogaja vse leto, se pravi, da sobolj v 365 dneh iztrebi 22 veveric, $(3 \times 2 \times 365 : 100)$ oziroma 73 %. Letni prirastek veverice pa ne preseže 80 % jesenskega staleža. To pomeni, po mnenju pisca, da sobolj popolnoma obvladuje veverico.

Pojav sobolja v tajgi je v lovsko-gospodarskem pomenu pozitiven (kožuhovina!), ker je dinamika njegove populacije enakomerna in lovci ter lovška gospodarstva lahko računajo na stalen vir te ko-

* Sobolj (Martes zibellina) spada med kune. Dolg je 50 do 55 cm, torej prav toliko kakor kuna zlatica, le da ima sobolj rep za polovico krajši kakor zlatica. Soboljev kožuh je kakor svila mehak, bleščeč in gost. Po svojem načinu življenja je sobolj precej podoban kuni belici. Je bolj pritalna kakor drevesna žival. Tudi domuje najraje v naravnih ali izkopanih rovih, v skalnih votlinah ali drevesnih duplih.

žuhovine. Vendar gledano na daljše razdobje, dobijo sedaj za kožuho vino manj kakor prej, ko je prevladovala veverica. Kajti za 12 veričjih kožuškov dobijo toliko kakor za 1 soboljev kožuh.

Iz Ohote, 3/74 – M. Preželj

ZAJEC V BELORUSIJI

Po orientacijskih podatkih živi na ozemlju Belorusije 550 do 560 000 zajcev, sivih in belih. Letno so jih doslej odstreljevali po 40 do 50 %. Precej zajcev uniči zverska divjad (okrog 20 %), neugodne vremenske razmere (okrog 8 %), največ (50 %) pa kemična in tehnična sredstva, ki jih uporabljajo v poljedelstvu in gozdarstvu.

Stalež zajcev v Belorusiji hočejo popraviti, zato so se beloruski lovci lotili raznih ukrepov. V tej sovjetski republiki je izredno veliko lovcev, 80 000, od katerih se 85 % bavi z lovom na zajce. Zdaj stremijo za tem, da bo treba večkrat puško zamenjati z orodjem in z biotehničnimi ukrepi izboljševali življenjske pogoje tej divjadi. Znižali so tudi

število lovnih dni v tednu. Lovci sme na lov le trikrat tedensko, v soboto, nedeljo in ponedeljek. Ruski lovci zajce lovijo na več načinov. Zelo priljubljen je lov z goniči.

Zajec, ki ga goni pes, teče skoraj vedno v krogu oziroma v nepravilnih črtah, ki se stikajo. Žival ne teče »kar tja v en dan«, ampak se drži priljubljenih steza, končno pa se venomer vrača na kraj, kjer ima svoj lož.

Sivi zajec teče navadno bolj na daleč. Z mesta, kjer ga gonič dvigne, jo ubere tudi nekaj kilometrov daleč, da se celo močan goničev lajež izgubi. Zajec naredi krog v premeru 2 do 3 km in se ne vrne tako hitro. Največkrat jo mahne čez njive, po kolovozih, ob mejah in v gozdu se drži redkega gozda ter širokih presek.

Drugeče teče beli zajec, v manjših krogih, in vedno jo ubira skozi goščave, gosto podrast, čez suho, zamrznjeno močvirje, zaraslo z vrbojem – to so priljubljene steze njegovega teka. Planjavo beli zajec preteče tam, kjer je najožja in gozdne poti preskoči.

Če je za zajcem, sivim ali belim, oster in vztrajen gonič, potem ni

težko izbrati stojišča, kjer naj lovec zajca počaka. Ko lovec zasliši, da je pes dvignil zajca, naj pohiti na to mesto in naj pazljivo čaka, ker se bo zajec vrnil. Pred ostrim in vztrajnim psom zajec napravi tudi več krogov, zlasti beli. Po pasjem laježu vemo, kje zajec teče. Zato se lahko postavimo tudi na ustrezno mesto na zajčjem tiru in skoraj gotovo bomo streljali. Celo dober gonič včasih težko dvigne zajca. Posebno, če je nočne sledi spral dež ali zasul sneg. Zajčji dah je šibak in pes zajca težko zavoha.

Najuspešnejši lov je ob tistem, oblačnem dnevu, ko se oblaki skoraj dotikajo drevesnih vrhov in je na tleh ležeče listje mehko, mokro, ko je ozračje negibno in napolnjeno z najbolj drobnimi delci vlage. Zajčji dah je tedaj močnejši oziroma ostane dalj časa v zraku, na tleh, na rastlinju. Nič hudega, četudi malo rosi, kajti tak dežek ne zalije sledi in ne izpere daha. Tudi če zapade sneg in ne sneži več, je v tistem, mehkem vremenu gonja dobra. Najslabše za gonjo je suho in mrzlo vreme ter močan veter.

Po Ohoti, 10/73 – M. Preželj

Lovski oprtnik

Silvestrovanje z gamsom v planinah

»Ne boste nas zapeljale zakajene dvorane v mestnem hrupu in kiču Silvestrove noči,« smo si rekli prijatelji lovci. »Raje se bomo poslovili od starega leta v lovski koči na planini, med gamsi in zasneženimi vrhovi.«

Že dan pred Silvestrom smo lovsko kočo temeljito pospravili in v njej postavili tudi novoletno jelko. Na Silvestrovo rano zjutraj, pa sva s poklicnim lovcom odšla na gamsa.

Snega je bilo že več kakor pol metra in je še kar naprej narahlo snežilo, zato naju je vzpon kmalu ogrel in sva bolj počasi napredovala. Šele po treh urah sva zagledala prve gamse med ro-

bovi nad Sivnikom. Bili so daleč. Poskušala sva jih zalesti, a so se nama izmikali. Po opoldanskem odmoru sva krenila drugam. Strmo na rob sva se vzpenjala in pri tem naju je oviral mehak sneg. Na robu pod Ferjanovo gričo zopet zagledala trop, ki pa se nama je tudi odmikal. Tedaj sva naenkrat, globoko pod tropom, opazila gamsa, ki je sam prečkal zasneženo strmino, naravnost proti nama. Opazovala sva ga skozi daljnogled in dobro videla, da sta bili konici njegovih rogljev krepko obrnjeni navznoter proti sredini glave. Spomnil sem se, da sem gamsa s takimi roglji že videl pred leti v Kredi nad Dednim poljem. Ocenila sva ga po rogljih, čopu in telesu ter mu prisodila osem let starosti. Odločila sva se za strel. Kritje sva imela ob zasneženih macesnih in ko se nama je približal na primerno daljavo, sem naslonil puško ob macesen, pomeril in strel je gamsa spodnesel po strmini v prepad pod Ferjanovo gričo.

Nemo sva se spogledala, ker sva se oba zavedela, kaj naju še čaka, da prideva do plena. Ura pa je bila že tretja popoldne. Molče sva se spustila po strmini za gamsom.

Pričelo se je že mračiti, ko sva prišla do njega. Ležal je pod navpičnimi stenami. Gamsu sem dal zadnji grižljaj, moj spremljevalec pa meni ruševo vejico. Utrujena in premočena do kože sva v mraku stala na mrtvi straži ob gamsu.

Potem, ko ga je lovec iztrebil in si ga oprtil, se je začela najina težavna pot nazaj po strminah na Sivnik. Bila je že tema, ko sva utrujena počivala na grebenu. Tedaj je na krilih vetra priplaval iz doline silvestrsko zvonjenje. Prevzelo naju je svečano razpoloženje. Obkrožala naju je tema, sneg je pojenjal in ura je bila že osem, do koče pa še daleč. Dvignila sva se in se spustila po strmi poti navzdol. Vso pot naju je spremljalo zvonjenje iz dolin. Vedno več zvonov je donelo no-

vemu letu v pozdrav. Medtem je vzšel mesec in pot nama je osvetlila njegova srebrna svetloba. Razlila se je čez skalovja in smreke, debelo obložene s snegom, ter ustvarjala pravljичne privide skrivnostne silvestrske noči. Bil sem neizmerno srečen, kljub utrujenosti. Pred mano pa je hitel prijatelj in mi nosil gamsa, moj plen. Pozno ponoči sva stopila v lovsko kočo med zaskrbljene lovske tovariše. Stiski rok, čestitke k lovskemu blagru! Skoraj zanosen občutek sreče me je prevzel. In takoj je bil napor pozabljen. Potem smo sedeli za mizo, počasi srebali kuhano vino in si pripovedovali lovske zgodbe minulega leta, dokler kazalec na uri ni pokazal polnoč, začetek novega leta. Dvignili smo se, si nazdravili in voščili predvsem zdravje, srečo in dober pogled. Novoletno jutro je bilo praznično odeto v sončno luč in gore so blestele v opojni belini. Pred kočjo sem se slika z uplenjenim gamsom za spomin na čudovito silvestrovanje v zasneženih strminah Kamniških planin.

Vladimir Pleničar

Okrašene s snegom v novoletnem jutru

Foto VI. Pleničar

Novo poimenovanje merskih enot, popravek

K notici Novo poimenovanje merskih enot v »Lovskem oprtniku«, št. 7. (oktober), na strani 216, objavite, prosim, v interesu javnosti naslednji popravek:

V novem mednarodnem merskem sistemu enot SI (Système international) je kilogram (kg) izključno enota veličine »masa (gmota)«. Masa je v vsem Vesolju enaka, saj predstavlja število atomov v določeni gmoti. Težnostna sila na to maso ali kratko »teža« pa je odvisna od krajevnega težnostnega pospeška, je tedaj po Vesolju na eno in isto maso različna. Na površju Zemlje je ta pospešek 9,80 665 m/s², okroglo 9,81 m/s² ali kar 10 m/s², kot piše »Die Pirsch« za lovske namene dovolj natančno. En kilogram mase tehta na Zemlji tedaj en kilopond (kp), nanj tedaj deluje težnostna sila

1 kp = 9,81 N $\cong$ 10 N. Na Luni tehta isti kilogram mase le šestino tega, saj je težnostni privlak Lune le šestino zemeljskega. V satelitih pa isti kilogram mase sploh nima teže, ker je tam zemeljski privlak enak, a nasproten sredobežni sili nanj zaradi kroženja Zemlje.

Tako tudi ne velja, da je enota »moči« newton (N). Le-ta je namreč mednarodna enota veličine »sila«, vsakršne sile, tudi težnostne.

Moč pa pomeni sekundno opravljeno delo oz. hitrost pretvarjanja energije. Njena enota je »sekundni žul« (J/s), kar električno ustreza bolj znanemu »wattu« (W) oz. vatu, če pišemo fonetično (kot »žul« za »joule« ali »njutn« za »newton«).

Pripominjam, da je tudi v nemškem tekstu v »Die Pirsch« napaka. Ne velja namreč, da je 1 bar = 1,02 at = 1,02 kp/m², temveč 1 bar = 1,02 at = 1,02 kp/cm², ali okroglo 1 bar $\cong$ 1 at $\cong$ 1 kp/cm², kar je za lovske namene dovolj natančno.

Mednarodni sistem enot SI je sprejela seveda že tudi SFRJ, pravkar pa je v pripravi njegova dokončna oblika, ki odpravlja nekatere v prehodnem obdobju še dopuščene netočnosti, kot je npr. enačenje kilograma z izključno nemškim kilopondom, zlasti ker le-ta ni bil nikdar nikjer legaliziran. Začuda pa prav nemški in avstrijski zakon to zmotno enačenje še naprej dopuščata, čeprav s pridržkom.

SI je ogromna pridobitev za vse človeštvo, ki šele z njim vsaj v fiziki govori isti jezik. Sprejele so ga vse razvite dežele sveta, težave pa so seveda z uvajanjem v prakso, kajti povsod velja, da »kar se je Janezek naučil, to Janez zna.«

Francè Avčín

Rudijev belični srnjak

Rudi Korošec, ki ima svojo lovsko sobico nad ptujskim gostiščem »Pri ribiču«, je znan borec in lovec, član LD »Boris Kidrič« v Kidričevem. V času NOB je bil član

Rudi Korošec, član LD »Boris Kidrič«, s svojim delno beličnim srnjakom

oblastnega komiteja za spodnjo Štajersko in komandir kurirske čete. O njegovem prispevku za zmago priča tudi več njegovih odlikovanj. Svojo vojaško karabinko je pred 30 leti zamenjal z lovsko puško in kot lovec zbral že številne trofeje, najzanimivejša pa je gotovo belični srnjak, ki ga je uplenil 11. oktobra 1973 na polju pri Kidričevem. Takole je pripovedoval o lovu na belega srnjaka:

»V lovišču sem opazil belo prikazen. Koza ni, ovca ni, srnjak najbrž tudi ne. Da se ne bi osmešil pred lovskimi tovariši, nisem nikomur povedal o nenavadnem gostu. Ob drugem srečanju z belo »prikaznijo« sem zaupal skrivnost ženi. Smejala se mi je, rekoč, da sem popil preveč »kačje slin«. Prišlo je do tretjega srečanja. Šele tedaj sem se trdno prepričal, da je srnjak. Čez nekaj dni sva šla s psičko Poli v lovišče. Pričelo se je svitati, ko zagledam belca na paši v jutranjem somraku. Počakal sem, da se je vidljivost nekoliko izboljšala. Ocenil sem razdaljo na okoli 150 m in se odločil. Ob strelu je srnjak nakazal zadetek in zbežal v bližnjo koruzo. Poli je stekla za njim in z laježem naznanila, da srnjak leži. Potem občudovanja ni

bilo ne konca ne kraja. Seveda sem tako redek plen dal preparirati.«

Rudijev srnjak predstavlja zanimiv primer delne beličnosti ali albinizma. Če bi prelistali glasilo Lovec nazaj do začetka njegovega izhajanja, bi našli precej poročil o uplenitvah popolnih ali delnih albinov živali raznih vrst, sesalcev kakor ptic. Belo dlako ali perje povzroči pomanjkanje ustreznega barvila v koži oziroma perju ali dlaki. Kaj pa je osnovni vzrok temu pomanjkanju, je točno težko reči. Vsekakor je albinizem nenormalen pojav.

Bolj zamotano vprašanje sta srnjakova rožička, pravzaprav samo s kožo pokrita čelna nastavka. Približno tako velika ima srnjaček pred prvo zimo svojega življenja. Toda Rudijev beličnik gotovo ni bil srnjaček v prvem letu starosti. Po sodbi več lovcev naj bi bil star okoli pet let. To je pa verjetno le, če so ga pogledali na zobovje! Sedaj, ko je nagačen, ga po zobovju ni moč več oceniti. Zato bo uganka okoli srnjakove starosti ostala še nadalje nerešena.

Uganka tudi še ostane, ali so srnjakovi rožički in njegova beličnost v kakšni zvezi.

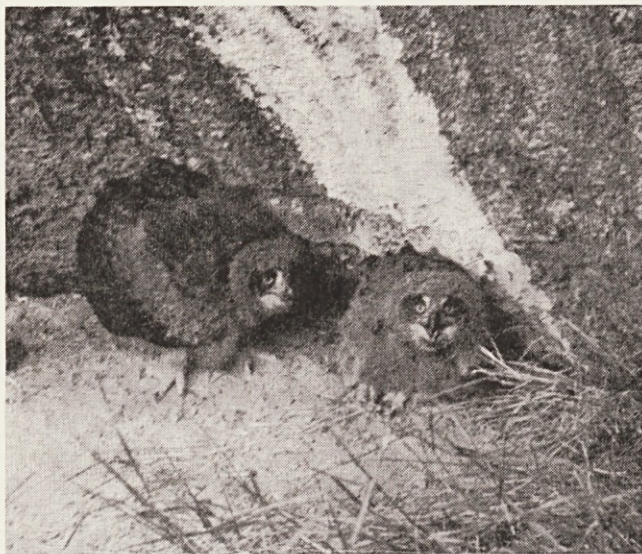
— elf —

Koristnost sov

Sove nimajo veliko prijateljev med ljudmi. Njihova skrivnostna narava, neslišen let, njihovo doneče ukanje in skovikanje, kljukast kljun, vse to zbujajo človeku — tujcu v naravi — strah, ki ga povečujejo še praznoverne zgodbe. Še dandanes kak lovec, ki je ustrelil sovo, razlaga, da je ustrelil »znanilca smrti in nesreče«.

V resnici pa so sove najmarljivejše pokončevalke miši. V izbljuvkih pegaste sove so našli 93 % mišjih kosti, pri navadnem čuku pa 88 %. Sove so za lovljenje teh malih glodavcev, ki živijo v varstvu teme, prav dobro opremljene. V Sloveniji je med sovami najpogostejša lesna sova. Dolga je okoli 38 cm. Samec se od samice na zunaj težko loči. Zgoraj je rjavkasto siva ali rjava. Po spodnjem delu ima temne proge. Noge ima obraščene. Ima izredno veliko glavo, črne oči, siv kljun, ki je že v korenu ukrivljen. Gnezdi v duplih, zapuščenih gnezdih, podstrešjih. Najraje se zadržuje v starih gozdovih. Od srede marca do začetka maja znese 2–3 bela jajca. Če jo kdo premoti, vali tudi dvakrat. Mladiči so spočetka goli in slepi, šele čez nekaj dni jim zraste puh. V

Mladi veliki uharici iz Črnega kala

Foto J. Cah

gnezdu jih je najti različne velikosti. To zaradi tega, ker sova obsedi že na prvem jajcu, ko ga znese. Za mladiče zelo vestno skrbi.

V začetku maja sem našel v votli jablani gnezdo lesnih sov. V njem so bili 3 mladiči. Vzel sem enega, da bi ga vzgojil in opazoval življenje tako skrivnostne ptice. Priznam, da pravzaprav nisem ravnal pravilno, ker sem vzel mladiča iz gnezda. Sove vseh vrst kakor tudi njihova gnezda so namreč zaščitena. Toda s sovo sem imel poseben namen. Samo nekaj časa sem jo imel v kletki. Ko se me je navadila, sem jo izpustil na vrt.

Spočetka sem jo hranil z drobovino (pljuča, jetra). Meso sem povaljal v dlaki ali perju, zaradi pravilne prebave. Vsakih nekaj dni je dobila tudi miško. Podgane, katere na prostem rada lovi, ji v ujetništvu ne denejo dobro. Največkrat jim je odščipnila samo glavo. Če ji hrano nastreliš (flobert), moraš odstraniti kroglo, če je še v telesu živali (vrane, srake). Kajti sove najčešče poginejo v ujetništvu zaradi zastrupitve s svincem ali pa zaradi zamastitve. Sova se kaj kmalu zamasti in pogine, čeprav prebavlja zelo hitro. Želodčni sok razkroji hrano v kratkem času. Perje, dlaka in kosti se skepijo v svaljek, ki ga sova izbljuje. Pri tem sem opazil, da je vedno stopicala po veji, zapirala oči,

se davila in se stresala, dokler svaljka ni izbljuvala. Kadarkoli sem ji spustil živo miš, jo je sama zgrabila in z udarcem kljuna usmrtila. Vedno je zdrobila hrbtenico. Nikoli ni zabodla krempljev v plen, kakor delajo ujede (kragulj, skobec). Zaradi tega imajo sove poraščene noge za obrambo pred ugrizom glodavcev. Medtem ko dnevne ujede plen navadno razkosajo ali po koščkih pojedjo, ga je sova navadno pogoltnila celega. Z nogami pa je še prej miš dobro zmečkala, da je bila bolj podolgovata, potem jo je zgrabila za glavo in začela goltati. Čez dan se je stiskala v kakšnem kotu. Dnevne svetlobe se ni preveč bala. Če sem jo splašil, je varno letela med vejami. Na klic se je vedno odzvala in priletela. Sovje oko ni okroglo, ampak cevasto, kakor daljnogled. To sem imel priložnost videti pri preparatorju, kateremu sem pomagal. Vse sove so zaradi tega daljnovidne. V neposredni bližini pa se orientirajo s tipalnimi dlačicami okoli kljuna. Zenici sta zelo veliki in lahko dojameta še tako slabo svetlobo. Zato sove zelo dobro vidijo v mraku, a tudi podnevi. Včasih sem jo zalotil, kako je nepremično gledala v zrak. Še sam sem pogledal in opazil visoko na nebu letalo. Kdo bi mislil, da ga bo sredi popoldneva opazila. V prav temnih nočeh so-

va ne vidi. Sovje oko je negibno. Zato sove sučejo glavo in jo lahko v enem sunku obrnejo za 270 stopinj.

Vid, sluh in neslišen let, vse to omogoča sovi, da je zelo uspešna lovka. Lesna sova se hrani z mišmi, podganami, krti, polhi, a tudi z žuželkami. Kadar je prilika, zagradi tudi mladega zajčaka. Včasih sem ji prinesel tudi živo kačo. Brez strahu se je zapodila nanjo in jo pokončala. Tudi mladi ptiči ji teknejo. Zato je bil pojav sove na vrtu za ptiče vedno najbolj razburljiv dogodek. Vrešče so se poganjali proti njej, vendar samo do varne razdalje. Najbolj so jo sovražile šoje, srake in vrane. Tudi kanja in skobec sta priletela in se razburjala. Nekoga poletnega dne jo je na travniku napadel kragulj in komaj sem jo rešil. Tega sem potem ustrelil, ko je spet prišel nad sovo.

Lovci uporabljajo za pokončevanje roparic veliko uharico. Čeprav so sove zaščitene, jih nekateri lovci še vedno prinašajo preparatorjem. Sovam bi morali pomagati gozdarji in lovci z namrečanjem valilnic, ker je vedno manj primernih dreves z dupli, v katerih sove najraje gnezdi. Veliko sov pogine tudi zaradi zastrupitve, ker se namreč pretežno hranijo z malimi glodavci. Le-te pa na poljih zastrupljajo z različnimi strupi. Ti prodrejo v sovino telo in jo usmrtijo ali pa vplivajo na tvorbo jajc, ki imajo potem tanjšo lupino in se jih veliko stre. K učinkovitejši zaščiti bi lahko veliko prispevali tudi biologi, ki naj bi več pisali o koristnosti sov.

Vir: H. W. Smolik: Živalski svet.

Podre Travner

Cvet, kakršnega sem utrgal prvič

September. Muhasta narava se pripravlja, da spet zamenja svojo obleko. Modne postanejo rumena, rdeča in rjava barva. Tako si sleher na drevesna vrsta privoščijo kaj posebnega. Veter meša te barve in sestavlja pisane mozaike, o kakršnih sanjajo ljudje, ki so zaprti v asfaltne

ulice mest. Tudi vreme postaja vedno bolj muhasta. Megle se vlačijo, večkrat drobno rosi, noči se ohladijo. Kako grdi dnevi so pred nami, a hkrati tako lepi... Po prostranih gozdovih Kočevske začena odmevati. Zamolklo, od daleč iz globokih dolin je slišati mogočne jelenje glasove. Zopet se začena ruk. Stari lovec ne hote obstane pred svojimi trofejami. Kako živi so še spomini! Tega človeka ne pozabi, to ostane v njem do njegovega konca.

Noči postajajo glasnejše. V belo meglo stegujejo jeleni vratove, ruk para vlažen zrak. Človeku ne da zaspati. Po gozdu se potikajo tudi polharji, ki pospešijo svoj korak do avtomobilov, ker jih ob teh glasovih prevzema strah. Tako se z mrakom začne in jutraj konča.

Letos imam dovolilnico. To bo moj prvi lov na jelena. Zelo sem prevzet, neučakan. Večera skoraj ne zamudim. Jutra so še mnogo lepša. Ko še vsa vas spi, odhajam v temo s tesnim občutkom, kaj bo, če se srečam s »ta kosmatim«. Zdrznem se, ko se kaj zgane. Jeleni se premikajo s travnikov v gozd. Težko se je pritažiti košutam, tako so pazljive. Taščica se jutraj prva oglasi. Vsak trenutek pričakujem, da se predstava začne, da v igro posežem tudi jaz. Jeleni pa rukajo, da se zgubljam med glasovi. Jutro za jutrom se izteka in ohcet gre h koncu. Svatje se bodo razšli...

Tudi tisti dan ne zamudim jutra. Skrbi me, zakaj ruk opazno ponehuje. Rinem v meglo. Hočem prestreči žival, ko se bo vračala z ručališča v varno zavetje. Izberem si prežo na lipah. Sedim v megli. Koliko volje je v meni! Jeleni pa kar naprej rukajo. Dani se. Nekaj zaslisiš! Glasovi mi povedo, da se jelena »sablja«. Zlezem dol in počasi po vlakci. Hočem ju obiti. Med potjo spodim košuto. Slabo. Pa grem vseeno naprej po visoko obraščeni vlakci in se privlečem do roba gozda. Skozi kritje pred seboj ju zagledam. Z vso vnemo se obdelujeta. Hitro ju ocenim in skušam ostati miren. Odločim se. Levil Z bližnjih dreves preplašeno zletijo ptice.

Na suhem javorovem listju obleži jelen. Sledijo mučne sekunde. Rinem naprej in z obrazom se zaletavam v vejo... Sploh ne vem, kaj počnem. Zdi se mi, da jelen še pada, samo pada, pada...

Stanko Poje

Markirana srna

Zadnji teden oktobra 1975 je bila v lovišču LD Ljutomer uplenjena srna z medenina-sto markico v desnem uhlju. Na markici je bila silhueta Triglava in napis SL 115 333, vmes pa še prečni napis Herber Holz Wuppertal (verjetno proizvajalec takih markic). Podatke o srni pošljite na naslov: Lovska zveza Slovenije, strokovni sekretariat, Zupančičeva 9, 61001 Ljubljana – p. p. 505.

K. B.

Lisica in zajec

Šlo je že na jesen, ko se gozdovi začnejo ogrinjati z značilno zlato rumeno tančico. Sredi podrasti iz zemlje sramežljivo pokukajo prvi jurčki, če le vreme ni preveč muhasto.

Kot strasten gobar sem se sončnega dopoldneva podal v ljubgojniške gozdove. Mahnil sem jo po gobarski poti, ki mi jo je zaupala rajnka babica, svoj čas nenadkriljiva poznavalka gobarskih skrivnosti v horjulski dolini. In tisto dopoldne sem v Dibjenu nad Ljubgojno obiral najbolj znane gobarske koticke.

Iznenada sem zaslišal za seboj nenavadno glasno šumenje in pokanje dračja. Hipoma sem se okrenil in zagledal med visokoraslimi smrekami lisico, ki je podila zajca. Bila mu je že povsem za petami, vsak hip je bilo pričakovati, da ga bo dohitela in zgrabila. Ubogi zajec se je skušal rešiti s cikcakastimi skoki, vendar lisice s tem ni ukanil. Ne pravijo ji zaman zvitorepka. Le še nekaj obupanih skokov med drevjem pa je bilo bežanja konec; zagrabili so ga ostri zobje. Ni mu preostalo drugega, kot spustiti se v neizprosno

boj za svoje življenje. A takšni dvoboji so ponavadi že vnaprej odločeni tako, da zajec potegne krajši konec. Potem sem opazoval klobčič, ki se je glasno revskajoč in cvileč prekopicaval med košatim smrekovjem, da je igličevje frčalo na vse strani. Napadeni zajec se mi je pošteno zasmilil. Rad bi nekako prekinil dvoboj neenakih nasprotnikov. A me je prizor tako prevzel, da tudi koraka nisem več zmoget in kot vkopan sem občepel za debelo smreko.

Boj je bil kmalu pri kraju. Trajal je morda le nekaj minut. Izid je bil kajpada jasen; zajčeva usoda je bila zapečaten, v lisičjih zobeh je odromal k njenim lačnim mladičem.

Ta prigoda med drugim tudi uči, da ima močnejši domala povsod prednost in večjo veljavo, najsi bo v naravnem ali človekovem okolju. Prizor z zvitorepko in zajcem je bil zame najzanimivejši dogodek tistega dne, čeprav je bilo zanimivo tudi trgati gobe, ki sem jih prinesel domov zvrhano košaro.

Branko Vrhovec

Mladi pišejo

Naš Piki

Stanujem v gorski vasi Podljubelj, kjer večkrat doživljam zanimive trenutke v naravi. Opisal vam bom našega srnjaka Pikija.

Dobili smo ga pred dvema letoma. Prinesli so ga znanci. Bil je čista obnemogel. Dali smo mu mleko, ki ga je posrkal iz žličke. Vsak dan bolj se je navajal na novo okolje. Rastel je hitro, saj je jedel vse od sena do koruze in čokolade. Ko mu je bilo eno leto, je že imel rožičke, šila imenovane in z njimi je tudi nabadal. Dokler je imel še neoguljene, se je zelo bal zanje. Ko so mu pozno jeseni

odpadli, se mi je zdel zelo smešen. V nekaj dneh pa mu je začelo poganjati novo rogovje. To je bilo znatno močnejše od prvega. Imelo je zelo lepe krone. Ko je ogulil tudi drugo rogovje, je bolj poredko prihajal domov. Videl sem ga, ko se je družil s srnami. Nekega junijskega dne pa ga je zmanjkalo. Gotovo ga je kdo ustrelil. Zelo mi je žal zanj in bi rad kmalu dobil drugega.

Mirko Mali, Podljubelj,
učenc Osnovne šole
H. Bračiča – Tržič

Strel

Lajež psov je naznanjal, da se bo vsak hip začel lov. Res, gozd se je kmalu napolnil z lovci in s psi. Divjad je preplašeno bežala pred goniči in gonjači, h katerim sem spadal kot bodoči lovec tudi jaz.

Že v prvem pogonu je bila uplenjena lisica. Plen je lovec Mirko dal meni. S ponosom sem potem nosil zvitorepko, čeprav me je pri hoji ovirala.

Ko smo gonjači in goniči že prihajali na čistino in se je bližal konec pogona, sem stopil k starešini. Prav takrat pa se je lajež psov usmeril proti nama; k starešini je pritekel zajec. Mlad je še bil in majhen. Zdelo se mi je, da me je pogledal in z očmi vprašal: »Kaj mi vendar hočete?« Za njim so se že prikazali psi. V ostri kljuki je zavil pred starešino. Ta je pomeril in počilo je. Zajec je še nekaj časa tekkel, narkar je omahnil. Njegovo mlado življenje se je končalo. Do njega so pritekli psi in ga ovohavali. Mrtvi zajec se mi je zasmilil. Tako mlad je bil, ajdovček. Toda kaj ko trda zima pobere vse take mlade in neodporne zajčke! Potem je celó prav, če lovci take zajce uplenijo.

Piki s kosmatim drugim rogovjem

Foto M. Mali

Ko je bilo lova konec, smo pregledali plen in seveda je bil tudi pozdrav lovini. Plen tega lova je bil: dve zvitorepki, dva zajca in fazan. Zadnji pogon smo potem imeli v vaški krčmi v Sentilju.

Rado Jeromel

Fotoamater

Jelenov ruk v fotoaparatu

Odkar poznam jelenjad nekoliko bolje kot poprečen ljubitelj narave, vsako leto težko čakam na september, ko se prične jelenji ruk. Kdor je že kdaj slišal mogočni svatovski klic – rukanje jelena, ki poziva tekmece na boj za košute, ta si bo vedno znova zaželel slišati njegove glas.

Ko sem leta 1965 v Mokrcu prvič slišal jelena, mi je srce burno utripalo. Takrat mi je kolega Stanko, tudi gozdar in še lovec povrhu, dajal prve nauke o življenju jelenjadi. V roke mi je potis-

nil petrolejkin cilinder in rekel: »Sedaj pa oponašaj jelenov ruk!« Po nekaj dneh sem napravil praktični izpit. Ne morem opisati svojih občutkov, ko se mi je na klic prvič oglasil jelen. S Stankom sva stala pred kočjo. Nekajkrat sem zarukal jaz, nekajkrat mi je odgovoril jelen. Potem je Stanko skočil v kočjo po puško in že sva brzela z mopedoma po cesti v smer jelenovega rukanja. V Mišjem lazju sva motorja zamenjala z nogami in se vzpenjala po vlaki. Jelen je bil morda kakih sto metrov višje, a ga nisva videla. Moral naju je slišati ali dobiti v nos, kajti nekoliko kasneje je zarukal že precej daleč od naju na drugi strani robu. Takrat nisem bil ne lovec – kar še danes nisem, čeprav sem opravil lovski izpit – niti ne tako navdušen foto lovec, kakor sem sedaj. Zato me neuspeh ni tako prizadel kakor lovca in kolego Stanka, ki do takrat jelena še ni imel na vesti. Toda rukajoči jelenov glas mi je ostal v ušesih, da sem že težko čakal naslednjo jesen, ko gozdno prostranstvo napolni mogočni glas. Vendar nekaj let nisem slišal jelena. Leta 1972 pa se mi je namahnila Diana in septembrskega dne sem slišal rukanje jelena, ob deseti uri dopoldne, kar se redko zgodi.

Oglasil sem se mu kar na dlan in takoj mi je zarukal nazaj. Moral je biti v silnem ognju ljubezni, da ga je moj amaterski klic tako razburil. Klicala sva se več kakor eno uro, vendar vseskozi na varni razdalji. Poslušal sem le njegov mogočni glas in lomastenje iz hriba v hrib, ko je gonil svoj trop košut. Bal se je zanje, da mu jih ne odpelje tekmelec, hkrati pa se je čutil zelo močnega, da je tako dolgo odgovarjal na moje rukanje. Škoda, da takrat ni bilo z menoj še koga, ki bi jelena z rukanjem zadrževal, jaz pa bi se mu skušal približati in ga fotografirati. Uvidel sem, da se mi jelen ne bo približal, zato sem sam krenil v »napad«. Imel sem pa komaj toliko sreče, da sem videl le jelenovo zadnjico.

Naslednje leto sem poskušal na lovskih pogonih, a na moje stojišče nikoli ni prišla jelenjad, kaj šele da bi jo fotografiral. Končno pa se je le zgodilo, da sem z veliko mero sreče, potrpljenja in znanja ujel tega lepota na film. Bilo je 26. septembra 1974, ko je bil jelenji ruk na višku.

Sonce je večkrat posijalo skozi zaveso rahlih oblakov. Listje je bilo premočeno od obilnega deževja in moj korak po tej mokri preprogi je bil neslišen. Pri Kačji luži v Mokrcu sem se začel vzpe-

njati v hrib Malinjek, kjer se pogosto zadržuje jelenjad. Na robu, ki vodi na vrh, mi je v nos udaril značilen jelenov dah, katerega izloča njegova žleza ob parjenju. Vedel sem, da sem na pravi poti. Stopal sem še previdneje. Naslednja postaja je bilo močno razgrebeno listje, jelenovi iztrebki in še močnejši jelenov dah. Tedaj sem pod robom zagledal tisto, kar sem iskal.

Pod bukvami, kakih petdeset metrov pod menoj, je stal mogočen jelen, nepravilni deseterak, ob njem pa štiri košute in tele. Prizor me je tako presenetil, da mi je korak zastal na pol giba. Leva noga je bila v zraku, z desno sem pa lovil ravnotežje.

Jelena bom morda že kako ukanil, njegovo spremstvo pa bolj težko, sem si mislil. Košute so v roku jelenovi zanesljivi čuvjarji, ker je jelen v ruku precej manj pazljiv kakor sicer. Tedaj se je jelen zleknil po tleh in začel prežvekovati. Tudi košute so – nedaleč od njega polegale. Za fotografiranje sila neugoden položaj!

Stal sem više kakor jelen in spodnje veje dreves so mi zakrivale pogled. Vse to se je dogajalo okoli enajste ure dopoldne. Nato sem se premaknil samo za deset metrov niže in bliže jelenu, a sem za to porabil nad pol

ure. Jelen je medtem dobesedno dremal. Glavo je položil na zadnji nogi. Ni me mogel opaziti, kako se čepe spuščam proti njemu. Za kak gib sem porabil tudi več kakor minuto. Opazoval sem predvsem košute in se bal, da ne bi zaznale mojih premikov. Začel sem dobivati krče v noge in roke. Kljub vsej previdnosti, čeprav sem sproti pobiral tudi najmanjše vejice pred seboj, mi je pod nogami rahlo zašumelo. Jelen je dvignil glavo in začel ovohavati zrak. Mislil sem že, da je vsega konec. Toda veter je močno vlekel čez rob, proč od mene in od tropa. To je bila zame odločilna prednost. Sicer bi mi še takó previdno približevanje nič ne pomagalo. Ko jelen ni začutil nobene nevarnosti, se je umiril. Medtem mi je priskočila na pomoč še sodobna tehnika. Približevalo se je potniško reaktivno letalo. Hrup njegovih motorjev sem izkoristil za zadnji »naskok«. Napravil sem še tri premike in končno me ni ovirala nobena veja več.

Pritisnem prvič, jelen se še ozrl ni. Imel sem namreč napet samo sprožilec 300 mm Zenit-Sneiperja, zaslonko pa že sproženo ob največji odprtini (4,5). Tako je bil značilni zvok ob sproženju fotoaparata za polovico tišji, kakor če šklepneta sprožilec in zaslonko hkrati.

Diana mi je bila res naklonjena, saj je jelen leže dvakrat rahlo zarukal, da sem na film lahko tudi ujel njegovo značilno držo glave. Škoda le, da sem fotografiral z 1/60 in ne z 1/125 sekunde. Svetloba se mi namreč ni zdela dovolj močna, čeprav sem imel 27-dinski film, tudi čas na aparatu si nisem upal premakniti. Jele na sem imel nenehno v iskalu. Tako ostrina posnetka pač ni najboljša.

Skupno sem naredil 6 posnetkov. Zadnja dva že kar stojijo, kajti tudi jelen je bil že pokonci, prav tako košute. Ko pa me je prva, največja in najstarejša, zagledala, se je ves trop spustil v beg.

Končno sem le lahko normalno zadihal, vsa teža je naenkrat odpadla, ostalo pa je zadovoljstvo ob čudovitem

doživetju in uspehu. »Uplenil« sem prelepo trofejo – posnetek jelena, ki mu ob mojih »strelkih« ni bilo treba oditi v večna lovišča. V tem je tudi bistvo foto lova. Žival ostane, živi dalje in osreči še marsikoga, da jo vidi in občudujem v njeni naravni lepoti.

Tomaž Kočar

Jubilanti

Miha Koritnik, član LD Videm ob Savi, je 3. 10. 1975 praznoval svoj 60-letni življenjski jubilej. Že v rani mladosti je čutil veselje do narave, za lov pa ga je navdušil njegov stric. Pred vojno je bil dve leti lovski čuvaj. Po prihodu okupatorja je moral zapustiti domačo vas, da ga ni odpeljal v taborišče. Kot zaveden Slovenec je prispeval svoj delež v boju proti okupatorju: od leta 1942 je bil terenec, od leta 1944 pa borec Serčerjeve brigade. Po osvoboditvi je bil med ustanovitelji naše LD in se je z vso vnemo vključil v delo lovske organizacije. Nekajkrat je bil tudi član NO LD.

Dragi Miha, ob jubileju ti iskreno čestitamo in želimo krepko zdravje ter še veliko veselih dni v domačih gozdovih!

Videmski lovci

Maks Hojak je 21. 2. 1975 praznoval svojo 75-letnico. Kot reven kmečki sin je moral že zgodaj po svetu. Delal je po rudnikih v Franciji, Belgiji, na Nizozemskem in v Nemčiji. Leta 1934 ga je delo zaneslo v Perzijo, kjer je ostal do druge svetovne vojne. Tam si je dobil tudi zvesto življenjsko družico in postal lovec; na zanimive lovske dogodivščine v Perziji hrani nešteto spominov. Med vojno se je v Egiptu pridružil naši NOV. Po vojni je delal kot rudar v Labinu,

a je bil kmalu invalidsko upokojen.

Bil je med prvimi člani naše LD ter veliko let njen starešina in gospodar. Za svoje delo v lovskih vrstah je bil odlikovan. Aktivno se je udeleževal tudi v družbenopolitičnih organizacijah. Želimo mu še veliko let življenja in mnogo zdravja.

Lovci LD Čepovan

, član LD Begunjsčica od njene ustanovitve, je 2. 10. 1975 praznoval svojo 70-letnico. Njegova življenjska pot je bila veseskozi trda. Kot otrok številne družine je okusil veliko grenkobe in morda so mu prav zaradi tega sojenice položile v zibel dobro mero šegavosti, da bi lažje hodil skozi življenje.

V času NOB je bil aktivist na Koroški Beli. Šele proti koncu vojne so ga Nemci odkrili in ga zaprli na Jesenicah in v Begunjah, kjer je dočkal osvoboditev.

V lovu se je začel udeleževati leta 1928, ko ga je stric Franc začel »piliti« v lovskih veščinah. Bil je dober učenec, saj je bil stric tudi dober učitelj. Letos ga je LD imenovala za častnega člana. Prejel je tudi pohvalo za dolgoletno delo pri gojitvi divjadi in drugih opravih LD. Predvsem mlajši lovci so često pri njem, on pa jih navdušuje za delo in lov.

Vsi, ki Franca poznamo in ga imamo radi, mu želimo, da bi bila njegova življenjska jesen dolga in zlata, ter

da bi se večkrat skupno poveselili v naši prijazni lovski koči v Grofiji, katere oskrbnik je jubilar.

LD Begunjsčica – Nil

Stane Oprešnik, član LD Strojna – Ravne na Koroškem, je 4. 10. 1975 dopolnil 50 let. V lovstvo se je vključil pred 20 leti. Je velik ljubitelj divjadi in lovec z naprednimi idejami, kar dokazujejo tudi trofeje v njegovi lepi lovski sobi. Več let je bil član upravnega odbora in 5 let je vodil blagajniške posle LD. Ima tudi velike zasluge za dograditev našega lovskega doma. Poznan je daleč okrog, saj hodi na lov kot gost celo v druge republike. Dragi Stane, k jubileju ti čestitamo in želimo še veliko zdravih let in – dober pogled!

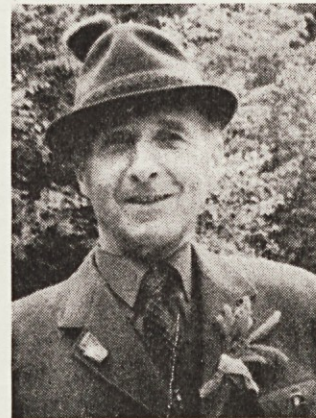
LD Strojna – F. S.

Ing. Ivo Krivčenko je 26. novembra 1975 praznoval svoj visoki življenjski jubilej – 80. rojstni dan. Zibelka mu je tekla v južni Rusiji, v Novočerkasku. Z lovom se je začel ukvarjati leta 1933 v Mežici. Bil je zaveden Jugoslovan, zato ga je okupator interniral v zloglasno taborišče Dachau. Po vojni se je vrnil v osvobojeno domovino. Kot rudarskega inženirja so ga poslali v rudnik Radušo v Makedoniji, kjer je nadaljeval z lovskim udeleževanjem. Po premestitvi v Slovenijo se je ponovno pri-

Maks Hojak

Franc Mertelj

družil mežiškim lovcem in postal član LD Mežica. Po premestitvi v Ljubljano pa se je leta 1963 vključil v članstvo LD Ivančna gorica. V svojem dolgoletnem lovskem udejstvovanju je bil večkrat član uprav. odbora LD in raznih komisij. Kot lovski funkcionar in sodelavec je svoje dolžnosti vestno izpolnjeval. Ob njegovem visokem življenjskem jubileju mu želimo še veliko let zdravja, dober pogled in da bi nas še dolgo razveseljeval s svojo bogato lovsko latinščino.

LD Ivančna gorica

Lovska organizacija

Meddružinsko strelsko tekmovanje v Čepovanu

V počastitev 30. obletnice zmage nad fašizmom je bilo 12. 10. 1975 meddružinsko tekmovanje v streljanju s puško risanico v tarčo »srnjak« na 100 metrov,

med lovci LD Čepovan in LD Trebuša. Sodelovala pa je tudi LD Most na Soči. Zbornostno mesto je bilo v lovišču LD Čepovan, ki je bila pokroviteljica tega srečanja. Kljub slabemu vremenu je pred gostišče »Pri Šauletu« prispelo 30 do 40 avtomobilov in v njih kakih 80 lovcev, njihovih svojcev in drugih ljubiteljev tega športa. K tekmovanju se je prijavilo 34 lovcev.

Začetek tekmovanja se je nekoliko zakasnil, ker so prireditelji zaman čakali na prihod funkcionarjev ZLD Gorica.

Prireditev je začel starešina LD Čepovan, Gabrijel Majer, ki je pozdravil tekmovalce in vse druge številne udeležence, zaželel vsem navzočim dobro počutje, strelcem pa predvsem uspeh pri tekmovanju.

Potem je predsednik tekmovalne komisije Ciril Bandelj seznanil tekmovalce z navodili in povedal, kakšne nagrade čakajo prve tri ostrostrelce: 1. nagrada – odstrel muflona v lovišču LD Most na Soči, 2. nagrada – odstrel gamsa v lovišču LD Trebuša, 3. nagrada – odstrel srnjaka v lovišču LD Čepovan. Uplenitelj dobi samo trofejo.

Tekmovanje se je začelo. Orožje prvovrstno, strelci odlični in s tem konkurenca

nadvse ostra. Strelci so imeli na voljo po tri strele v tarčo »srnjak«. Možnih največ 30 točk.

Po prvem krogu tekmovanja je tekmovalna komisija razglasila rezultate: Franc Jan iz LD Trebuša – 27 točk; Marjan Manfreda iz LD Most na Soči – 27 točk; Ciril Bandelj iz LD Čepovan tudi 27 točk! Za prvo, drugo in tretje mesto je bilo treba streljati ponovno, vendar vsak od navedenih z enim nabojem. Franc Jan je zadel 9, Ciril Bandelj 8 in Marjan Manfreda 7 točk. Kakor nalašč so bili prvi trije strelci iz vsake LD po eden.

Vsi udeleženci te prireditve so bili zadovoljni. Ugotavljali so, da so taka in podobna srečanja za zbližanje lovskih družin potrebna in koristna.

Slavoj Srebrnič

Memorial Janeza Bokala

LD Šmarna gora je 14. 9. 1975 priredila v Zavrhu tretje leto zapovrstjo lovsko strelsko tekmovanje za memorialov prehodni pokal.

Prireditev je bila hkrati tudi počastitev 30. obletnice zmage nad fašizmom in osvoboditve naše domovine,

kar je v svojem pozdravnem govoru posebej poudaril starešina LD Šmarna gora Cvetov Novak.

O lovstvu in strelstvu pa je starešina Novak med drugim dejal: »Strinjamo se, da lov ni več samo dejavnost v prvotnem pomenu besede, temveč gojitev in varovanje divjadi ter okolja, v katerem živi in deluje tudi človek. Smo za samoupravne odnose in še bolj se moramo povezati z drugimi dejavniki družbenopolitičnega življenja na območjih, kjer delujemo. – Strelstvo se je v naši LD močno razvilo. Ob tem pa ne mislimo samo na zabavo, na tekmovanja, ampak se usposabljam za dobre strelce tudi zato, da bomo – če bo potrebno – znali streljati na vsakogar, ki bi nam skušal preprečiti našo mirno graditev in svobodo, ki smo jo priborili v štiriletni krvavi borbi. To naj bo tudi naš prispevek h krepitvi naše ljudske obrambe!«

Pokrovitelj prireditve je bila Lovska zveza Slovenije. Zastopal jo je njen tajnik Drago Šumak, ki je pozdravil navzoče v imenu LZS, tekmovalcem zaželel mnogo uspehov in orisal lik pokojnega lovca, tovariša, komunista Janeza Bokala.

Janez Bokal je bil starešina LD Šmarna gora, član upravnega odbora ZLD Ljubljana ter član izvršnega in upravnega odbora Lovske zveze Slovenije. Vedno in povsod je dosledno in odločno zastopal napredna stališča v lovski organizaciji in pri gojitvi divjadi. Zadet od kapi je 5. novembra 1971 v 49. letu starosti omahnil v smrt v gozdovih Jelovice, blizu svoje lovske kočice, kamor ga je vedno v prostem času iz Ljubljane vleklo srce...

Zvezo lov. družin Ljubljana je zastopal Janez Dolničar. Prireditve so se udeležili tudi predstavniki Krajevne skupnosti Gameljne-Rašica, predstavniki družbenopolitičnih organizacij, društev in več podjetij.

Tekmovalo je 15 ekip in 16 posameznikov, skupaj 61 strelcev. Streljali so na umetne golobe, na tarčo »srnjak«, na bežečega »zajca« in »merjasca«. Strelska sodnika

LD Trebuša po preizkušnji pušk leta 1975, pred lovom na srnjaka

Foto S. Srebrnič

sta bila Anton Kovačič in Karel Kregar.

Memorialov prehodni pokal je osvojila ekipa LD Motnik, ki je bila izmed ekip ZLD Ljubljana najboljša. Pokala sta dobili tudi najboljši ekipi: LD Boštanj in LD Rečica.

Rezultati –

Ekipe:

1. LD Boštanj (dr. Pesjak, Pavlovič, Mihev) 736 točk
2. LD Rečica (Miha Horjak, Mišo Horjak, Gregor Horjak) 697 točk
3. LD Motnik (Ropret, Ivančič, Pirnat) 690 točk
4. LD Šmarna gora (Barbič, Jurič, Florjančič) 689 točk
5. LD Prebold (Orel, Javornik, Zelič) 652 točk

Posamezniki:

1. Ivo Zavrl, LD Jošt, 260 točk
2. Srečo Ivančič, LD Motnik, 253 točk
3. Franc Barbič, LD Šmarna gora, 251 točk
4. Franc Pavlovič, LD Boštanj, 250 točk
5. Alojz Mihev, LD Boštanj, 249 točk

Pokale so darovale Lovska zveza Slovenije, ZLD Ljubljana in LD Šmarna gora. Praktična darila so prispevala razna podjetja in posamezniki. Predstavniki LZ Slovenije je ob tej priložnosti izročil LD Šmarna gora spominsko zastavico.

Tone Gustinčič

Ob 30-letnici osvoboditve in LD Hoče

Lepa sončna nedelja – 15. junij 1975. Pod geslom »30 let svobode in LD Hoče« je oznanil lovski rog začetek največje slovesnosti LD od njene ustanovitve.

Predsednik pripravljalnega odbora Igor Lazar je pozdravil goste, zlasti darovalce spominskih trakov in žebličev, predstavnike družbenopolitičnih organizacij Hoč in Razvanja, predstavnike vseh sosednjih LD, Lovske zveze Maribor in zastopnika pokrovitelja GG Maribor. V krajšem govoru je poudaril,

da je revolucija prinesla nove odnose tudi v lovstvo. Lovci-borci so se borili tudi zato, da lahko danes delavec-lovec da na ramo svojo puško in gre v lovišče, v katerem naj se vedno bolj odražajo znanstveni izsledki lovskega gospodarjenja oziroma gojitve divjadi. Ti izsledki pa se morajo nujno dopolnjevati z že dognanimi lovskimi izkuštv.

Po enominutnem molku v spomin vsem, ki so darovali svoje življenje v NOB na področju LD Hoče, in v spomin vsem umrlim članom je delegacija LD odnesla venec na grob dvajsetih talcev, ki jih je okupator postrelil v Slivnici na vznožju Pohorja.

Slavnostni govor je imel starešina LD Ivan Murko, ki je bil v NOB partizanski kurir na Pohorju. Orisal je nastanek LD Hoče in njeno delovanje. Ustanovljena je bila jeseni 1945 v Reki. To je bila LD Pohorje, prednica kasnejše LD Hoče. Njeni ustanovitelji so bili: Joško Lebe, Valentin Štern, Jurij Lešnik, Jože Kop, Štefan Leskovar, Ivan Ogrizek, Franc Vešnar, Franc Sinič, Franc Predan in Julči Jesenšek, njen prvi starešina. Naslednje leto se je ta LD, s pristopom novih članov, razširila na področje Bohove, Razvanja in Hoč ter se preimenovala v LD Hoče.

L. Krajncič, direktor GG Maribor, razvija prapor LD Hoče

Po poznejših reorganizacijah se je k LD Hoče priključila LD Slivnica in kasneje še LD Miklavž, ki pa se je kmalu potem odcepila. Lovišče LD

Hoče sedaj obsega okrog 4000 ha pohorskega hribovja in prav majhen del ravnine. Z močno urbanizacijo pohorskih pobočij in s cestami, ki

Predsednik pripravljalnega odbora Igor Lazar pozdravlja udeležence na slavnosti LD Hoče

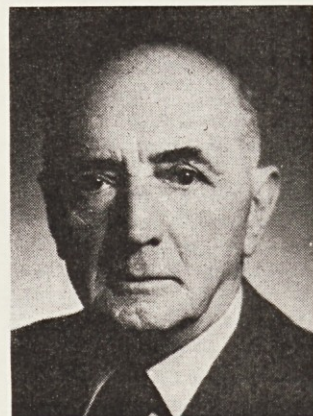

V spomin

Umrli je Ljubiša Ivković

V Beogradu je 16. nov. 1975 umrl znani lovski strokovnjak in veteran jugoslovanskega lovstva Ljubiša Ivković. Ostali smo brez človeka, ki je vse svoje življenje posvetil lovstvu. Njegova osnovna življenjska naloga je bila, da bi naš lovec dosegel potrebno lovsko kulturo in da bi varno in zanesljivo znal ravnati z orožjem. Izgubili smo tovariša Ljubišo, toda zapustil nam je dediščino, vredno pozornosti in spoštovanja. Zaradi mnogoštevilnih spisov, razprav, komentarjev in knjige »Puška šibrenica« – prvo tovrstno delo v naši lovski literaturi – velikega števila predavanj in izdatne pomoči našim izdelovalcem orožja in lovske opreme sploh je pokojni Ljubiša nepozaben in zelo zaslužen za celotno jugoslovansko lovstvo. Kot izvrsten pravnik je sodeloval pri pripravi prvega in kasnejših jugoslovanskih povojnih lovskih zakonov. Veliko je prispeval pri nastanku in razvoju povojnega lovskega strelstva, sodelujoč pri tekmovanjih na raznih nivojih. Bil je predvojni balkanski prvak v streljanju na glinaste golobe. Bil je prvi povojni sekretar Lovske zveze Jugoslavije in kasneje –

Ljubiša Ivković

Lovska družina Vojnik s svojim praporom

vodijo k pohorskim domovom in športnim objektom severovzhodnega Pohorja, se divjad redči in odmika v mirnejša področja. Zelo veliko pa je tudi povozijo avtomobili na cesti Maribor–Ljubljana.

LD šteje 51 članov raznih starosti in poklicev. Osem izmed njih je zaposlenih pri GG Maribor.

Ob zvokih državne himne je direktor GG Maribor Lavoslav Krajncič razvil prapor in ga izročil praporščakoma Ludviku Lobniku in Otonu Gradišniku. Pred tem pa je v nekaj besedah prikazal povezavo lovstva z gozdarstvom in kmetijstvom. Poudaril je tudi, kako je v času NOB prav divjad včasih reševala težko situacijo v prehrani, ko je šlo za ranjence.

Navzoče je v imenu LZ Maribor pozdravil njen zastopnik Otmar Cvirn in zaželel LD Hoče dosti uspehov.

Končno so darovalci oziroma njihovi zastopniki pripeli na prapor 26 spominskih trakov, na drogu pa se je že blestelo 170 zlatih in 134 srebrnih spominskih žebličev. Vsekakor je to dokaz, da lovci LD Hoče niso osamljeni in da je z njimi veliko ljubiteljev narave.

Slovesnost je bila zaključena s pobratenjem prapora LD Hoče s prapori sosednjih LD. Na slovesnosti so tudi sodelovali: pionirska godba iz Hoč, oktet iz Hoč ter mladinke in mladinci iz Razvanja z recitalom Bataljon na mrtvi straži, ki opeva poslednjo herojsko bitko Pohorskega bataljona.

I. L.

Vojniški lovci razvili svoj prapor

Ob zvokih godbe na pihala se je dopoldne 24. 8. 1975 zbralo v Zabukovju nad Frankolovim pri kmetu Ferdinandu Potočniku veliko vojniških lovcev, gostov iz sosednjih lovskih družin in drugih ljubiteljev zelene bratovščine. V tem lepem kraju, žal ob slabem vremenu, so proslavili 30. obletnico LD Vojnik in razvili tudi prapor. Proslave so se udeležili tudi predstavniki krajevnih družbenopolitičnih organizacij in krajevnih skupnosti območja LD Vojnik.

Slavnostni govor je imel Franc Križnik, predsednik LD in dolgoletni delavec v lovstvu. Jubilej domače LD je povezal s 30. obletnico zmage nad fašizmom in ocenil

uspehe, ki so jih člani LD dosegli v tem obdobju. Ponašajo se z urejenim loviščem in dokaj dobrim staležem divjadi. Zgradili so in vzdržujejo: 3500 m lovskih stez po strmih pobočjih lovišča, 25 fazanjih krmišč, 24 visokih prež in 157 solnic. V zadnjih dveh letih so zgradili 14 »kombiniranih kozolcev« – to so kombinirana krmišča za fazane in hkrati za srnjad, katerih vrednost je 85 000 din. LD gospodari po načelu: kolikor iz lovišča vzamemo, toliko smo dolžni vanj vrniti.

LD ima dobre odnose z organizacijami in občani svojega območja, še posebno s kmetovalci. To dokazuje tudi prapor, ki ga krasi kar 55 spominskih trakov, 127 zlatih in 130 srebrnih žebličev. Z drugimi besedami: 312 občanov in delovnih organizacij je omogočilo, da je LD razvila svoj prapor.

Na slavlju so podelili več lovcem posebna priznanja za dolgoletno in uspešno delo: Francu Križniku zlato, Milanu Klančniku srebrno in Brunu Tajnšku bronasto plaketo; štirim veteranom LD častne diplome; trinajstim požrtvovalnim lovcem pa diplome za delo.

Milan Batistič

vse do upokojitve – višji strokovni svetnik te organizacije. Pri delu je bil prizadeven in zelo temeljit. Srečen je bil, kadar je kot lovski strokovnjak lahko pomagal mlajšim; bil je pravi pedagog, učitelj in zelo skromen človek. Ko se je v prvi svetovni vojni kot dijak hrabro boril proti sovražniku na solunski fronti, si je zaslužil Albansko spomenico. Za velike zasluge v jugoslovanskem lovstvu pa so tovariša Ivkoviča odlikovale vse republiške lovske zveze z najvišjimi odlikovanji. Lovska zveza Slovenije mu je podelila red za lovske zasluge II. in I. stopnje. Mednarodni svet za lov in ohranitev divjadi (CIC), ki ceni Ljubišev prispevek pri delu te organizacije, ga je imenoval za častnega člana.

»Čika Ljubiša« je bil kot človek in tovariš zelo obziren, kulturni ter zaradi teh in še drugih svojih vrlin ljubljen in spoštovan. Njegov lik nam bo ostal v trajnem spominu. Za vse, kar je storil za jugoslovansko lovstvo, naj mu bo neizmerna hvala in slava!

Pero Trutin

Ivan Vovk nas je nekaj dni pred svojim 76. rojstnim dnevom za vedno zapustil. Na zadnji poti smo ga spremili 18. 8. 1975. Član naše LD je bil vse od njene ustanovitve, še pred tem pa zapriseženi lovec. Po poklicu kovač je znal popraviti tudi puško. Kot borec NOV je bil ranjen. Poznal je veliko starih lov-

skih običajev. Posebno priljubljen je bil njegov humanistični nastop »Vovk prihaja«. Znal je tudi veliko starih lovskih pesmi, ki so z njim najbrž utihnile za vedno, saj jih skoraj gotovo nihče drug več ne zna. Dobrega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Člani LD Zabukovje – A. S.

Ivan Kavčič-Mujiš. Od njega smo se člani LD Ljubinj in lovci drugih tolminskih lovskih družin poslovili 5. aprila 1975; umrl je v 75. letu starosti. Bil je član zelene bratovščine polnih 54 let in leta 1945 je med prvimi organiziral lovstvo na Tolminskem. S sodelavci, ki jih ni več mnogo, je ustanovil LD Ljubinj, katere starešina je bil polnih 20 let, član njenega upravnega odbora pa 30 let, prav do svoje smrti. Več let je bil tudi predsednik bivše Okrajne lovske zveze Tolmin. Za njegovo nesebično vzgojno in strokovno delo v lovstvu sta ga odlikovali tako Okrajna lovska zveza Tolmin kakor tudi Lovska zveza Slovenije. Njegov pogreb je dokazal, da je bil kot bivši gostilničar, tolmač na italijanskih uradih med okupacijo in kot lovec na Tolminskem zelo poznan ter priljubljen. Naša lovska družina mu je priredila lep lovski pogreb. Malo o kom je ob poslednjem slovesu slišati toliko lepega, kakor so povedali govorniki o pokojnem Mujišču. Ponosni smo nanj. Upa-

mo da bomo znali ohraniti medsebojno razumevanje, kakor nas je s svojim zgledom in avtoriteto nenehno učil Ivan Kavčič. Le tako bomo še ostali pravi tolminski lovci. Slava in čast pokojnemu starešini in predsedniku nekdanje Okrajne LZ Tolmin!

LD Ljubinj

Leopoldu Jeršetu je v 52. letu starosti usoda pretrgala življenje. Bil je dober in delaven lovec, svoj čas tudi gospodar LD in lovovodja. Veliko je s svojim delom prispeval tudi pri gradnji lovske koče.

Od njega smo se poslovili v velikem številu 29. 9. 1975 na dobovškem pokopališču. V slovo in zahvalo smo mu poklonili smrekove vejice. Jeknili so streli iz lovskih pušk in lovski rog je odtrobil njegov »poslednji lov«. Ne bo ga več med nami, a spomin nanj bo trajen in lep.

Člani LD Dobovec

Franc Carl, častni član LD Jelenk, je umrl 30. 9. 1975, v 78. letu starosti. Vojska, 35-letno delo v živosrebrnem rudniku in starost so mu zrahljali zdravje in priklicali smrt. Pot dobrega in poštenega lovca je nastopil pred 38 leti. Ko lovec si je v naravi nabiral moči in iskal utehe do takrat, ko mu je italijanski okupator zasegel lovsko orožje. Avgusta 1942 je po-

stal član odbora OF v Spodnji Idriji. Kmalu je odšel v NOV, kjer je bil do konca vojne.

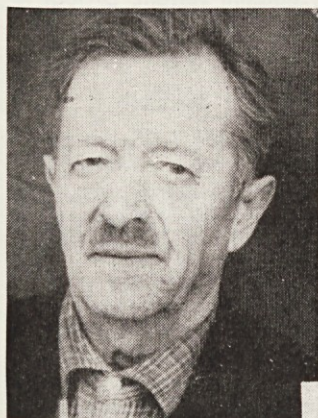
Takoj po osvoboditvi se je vključil v družbenopolitično delo na vasi. Izvoljen je bil za prvega predsednika KNOO in za republiškega poslanca. Z veliko vnemo se je posvetil tudi oživljanju lovstva na našem območju. Skromno smo se mu oddolžili s podelitvijo naziva častni član LD. Sicer pa o njegovem delu pričajo številna odlikovanja. Lovski tovariši in drugi občani smo ga pospremili na zadnji poti in se poslovili od spoštovanega tovariša z vsemi lovskimi častmi. Naj mu bo lep in trajen spomin!

LD Jelenk – Sp. Idrija

Ivan Vomer – Namesto da bi mu 25. 8. 1975 voščili za njegovo 86-letnico, pa smo se 7. 8. 1975 od njega za vedno poslovili. Bil je lovec polnih 66 let, član in soustanovitelj naše LD, veliko let je v njej opravljal važne naloge, za kar ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge. Kot kmečki sin in zaveden Slovenec je imel težave že kot slovenski dijak, pozneje pa kot slovenski učitelj. Okupator v drugi svetovni vojni mu seveda tudi ni prizanesel; moral je v zloglasno taborišče Dachau.

Po vojni se je vrnil med svoje lovske tovariše, med pohorske gozdove, kjer je bil

Ivan Vovk

Ivan Kavčič

Franc Carl

Ivan Vomer

najbolj srečen. Bil je velik ljubitelj narave, srčno jo je ljubil ter v njej iskal uteho in moč vse do poslednje ure. Odšel je za vedno, a v spominu in srcih lovskih tovarišev bo živel še dolgo.

Člani LD Janžev vrh

Drago Prelesnik, ustanovni član LD Stahovica, je 4. 7. 1975 nenadoma preminil, ko se je z ženo vesel vračal z rudarskega praznovanja; bil je rudar kaolina v Črni pri Kamniku.

V vojni je bil borec NOV, v svobodi pa vseskozi delaven v družbenopolitičnih organizacijah. Več kakor 30 let je zahajal v zeleni lovčev raj, od koder se je srečen vračal zopet na delo. Bil je odlikovan z znakom za lovske službe.

Z njim smo izgubili dobrega tovariša in prizadevnega lovca-gojitelja. Številno spremstvo na njegovi zadnji poti je pričalo, kako zelo je bil cenjen. V zadnji pozdrav mu je zadonel njegov stoletni lovski rog in več lovskih praporov kamniškega bazena ter prapor ZB NOV se je sklonilo nad njegovim preranim grobom. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Člani LD Stahovica – K. A.

Iz LD Čepovan

Franc Pavšič-Podsolar nas je nepričakovano zapustil 8. februarja 1975, v 67. letu starosti. Rojen je bil v delavsko-kmečki družini. Že kot otrok je moral prijeti za kovaško kladivo in si z njim služiti kruh, ker ga borna kmetija ni dajala dovolj. Leta 1941 je odšel v Rašo, delal kot rudar in potem vstopil v NOV, v Gradnikovo brigado. Bil je dvakrat odlikovan. Po vojni se je vrnil v domači kraj in pomagal pri obnovi požganih domov.

Šumenje gozdov ga je vabilo z neustavljivo silo. Postal je lovec in po 25 letih udejstvovanja v lovskih vrstah ga je boginja Morana ločila od nas. Sklonjene glave, glas lovskega roga in

častni strelji so nas zadnjič opomnili, da smo izgubili svojega dobrega lovskega tovariša. Dragi Podsolar, naj ti bo lahka domača zemlja, ki si jo tako zelo ljubil!

Jožefa Vončina smo 7. maja 1975 spremljali na njegovi poslednji poti na pokopališče v Kromberk. Umrli je star komaj 56 let. Težka je bila njegova mladost. Komaj 12-leten je zapustil rodni kraj in odšel v tujino služiti si vsakdanji kruh. Njegov cvet mladosti pa je odcvetel v vojnih vihratih.

Kot lovec je bil discipliniran in eden tistih, ki ne iščejo plena, ampak duševno sprostitev v tihi romantiki gozda. Težko je bilo slovo od iskrenega, dobrega tovariša, ki smo ga pokopali po lovskem običaju. Dragega Pepeta bomo ohranili v trajnem spominu.

Lovci LD

Franc Koren iz Jezerc nas je 19. 4. 1975 za vedno zapustil, star komaj 65 let. Član naše LD je bil vse od njene ustanovitve. Od skromnega, tihega in delavnega tovariša smo se na pokopališču v Drežnici poslovili številni domači lovci kakor tudi pokojnikovi znanci-lovci sosednjih LD. Njegovo željo, naj ga pokopljejo lovci, smo mu izpolnili. Naj mu bo lahka domača zemlja!

LD Drežnica

Janku Zrnku, članu LD Gaj nad Mariborom, je nemila usoda 7. avgusta 1975 v prometni nesreči pretrgala nit življenja. Življenjsko in lovsko pot je končal star komaj 35 let. Član lovske družine je bil 10 let. Bil je zelo aktiven in lovske pravice. Po napornem delu je vedno našel čas za lovske prijatelje in gojitev divjadi.

Na zadnji poti smo ga spremlili v velikem številu in po lovskem običaju. V naših srcih bo ostal svetel spomin na vzornega, mnogo obetajočega lovca in priljubljene tovariša.

LD Gaj nad Mariborom

Lovska kinologija

Krvosledci Zavoda za gojitev divjadi Triglav – Bled

Omenjeni zavod je 8. septembra 1975 priredil na Mežakli tekmovanje po krvnem sledu. Nastopili so samo psi poklicnih lovcev zavoda. Vodja tekme je bil sekretar zavoda Jule Črv, ki je pripravil vse potrebno za tekmo, da je potekala brezhibno. Sodili smo Jože Vester, Alojz Mlakar in podpisani. Za tekmo je bilo prijavljenih 10 psov, nastopilo pa jih je 7. Trije niso prispeli na kraj tekmovanja zaradi okvare avtomobila. Psi so bili: 3 hannovrski barvarji, 2 štajerska ostrodlaka goniča, 1 brak-jazbečar in 1 labradorec.

Najbolje so se izkazali:

1. Blanka, hannovrski barvar-psica, JRHb 179, poležena 10. 5. 1970, je dosegla 118 točk, II a oceno in prvo nagrado. Vodnik Ivan Fabjan.

2. Conni, štaj. ostrodlaki gonič-psica, JRGšo 937, poležena 5. 6. 1972, je dosegla 104 točke, II. b oceno in drugo nagrado. Vodnik Florian Tišler.

3. Bor, (Brin) hannovrski barvar-pes, JRHb 176, poležen 20. 4. 1972, je dosegel 88 točk, II. c oceno in tretjo nagrado. Vodnik Anton Zadnikar.

Vreme je bilo zelo suho, poleg tega je bilo tudi veliko zapeljevalnih sledov, kar je otežkočalo sledenje tudi izkušenim krvosledcem.

Vodstvu omenjenega zavoda gre vse priznanje za uspešno prireditev, še posebno zato, ker si prizadeva, da ima vsak njihov poklicni lovec izvežbanega krvosledca, ki je nepogrešljiv pomočnik pri lovu.

Prireditve je obiskal tudi Polde Maček, predsednik Kinološke zveze Slovenije, in

izrazil zavodu in vodnikom vse priznanje.

Prireditve je pozdravil tudi Janez Gederer, predsednik Društva brak-jazbečar in barvar, v katerega so včlanjeni tudi vodniki krvosledcev. Govoril je o pomenu prehranjevanja psov, vodnikom izrazil vse priznanje in jim poklonil simbolične nagrade.

Zavod Triglav nudi vodnikom finančno pomoč za prehranjevanje psov, a zato od vodnikov oziroma njihovih psov zahteva potrebno znanje oziroma usposobljenost.

Tekmo si je ogledalo tudi več kinologov in drugih ljubiteljev psov sosednjih lovskih družin, ki so se pri tem gotovo kaj naučili.

Miloš Kelih,
kinol. sodnik

Preizkušnja zasnov šarivcev, Ljubljana, 11. 10. 1975

Na zbornem mestu pri Tavarjevem dvoru, v gojitvenem lovišču ZLD Ljubljana, se jih je od 18 prijavljenih vodnikov zbralo 14, vsak s svojim psom: 5 prepeličarjev, 8 koker španjelov, 1 špringer španjel.

Sodniški zbor je odločil najprej preizkušnjo v vodoljubnosti in strelomirnosti, na kateri so bili 3 psi izločeni od nadaljnje preizkušnje. Zatem je sodniški zbor razdelil vodnike oziroma njihove pse v dve grupi: 1. prepeličarji, 2. španjeli.

Preizkušnja disciplin v gromovju in na polju se je pričela okoli 9. ure. Vreme je bilo precej hladno in z vzhodnim vetrom. Divjadi je bilo dovolj. Vsi psi so prišli na sveže zaičje sledove.

Najboljši španjeli:

1. Ara, JRŠK 1395, tel. ocena dobro, vodnica Mojca Gašperšič. Štiriletna psica, zelo dobra v vseh zasnovah, urna, ne uhaja izpod dosega puške.

Odlikuje jo izvrsten nos ter zelo dober način šarjenja. Ima veliko veselje do dela na suhem in v vodi. Zbrala je 118 točk, I. ocena.

2. Ajk, JRŠK 60074, tel. oce-
na dobro, vodnik Ingrid
Selevšek. Izredno priden
pes, odlično vodljiv, z veliko
mero veselja do lova. Manj-
ka mu še nekaj prakse pa
bo odličen šarivec. Zbral je
106 točk, II. a ocena.

3. Eba, JRŠS 60026, tel. oce-
na dobro, vodnik Miran Štul-
kel. Mlada in prav dobro
vodljiva psica, pozitivna v
vseh disciplinah. Če bo vod-
nik marljivo nadaljeval s
šolanjem, bo izvrstna šariv-
ka, uporabna na vsakem
terenu. Zbrala je 99 točk,
II. b ocena.

Najboljši prepeličarji:

1. Zum (Blisk) iz Pekla, JRPr
60050, tel. ocena odlično.
Vodnik Ivan Udovič. Pes,
star tri leta in pol, je oprav-
ljal zrejo preizkušnjo in po-
kazal prav dobre prirojene
in priučene lastnosti. Zbral
je 162,5 točke, I. ocena.

2. Bistra Piškovska, JRPr
60033, tel. ocena prav dobro.
Vodnik Tone Miklavčič. Dve
in polletna psica je pokazala
zelo dobre zreje lovske
zasnove. Tudi v priučenih
disciplinah je že kar dobra.
Treba bi bilo izboljšati še
njeno prinašanje. Zbrala je
146,5 točke, II. ocena.

3. Vesna iz Pekla, JRPr
60035, tel. ocena prav dobro.
Vodnik Stane Miška. Dober
nos, glasna, veliko volje do
dela po strelu. Vodnik naj
se z njo potruži, ker se mu
bo trud prav kmalu obrestoval.
Zbrala je 115 točk,
III. ocena.

Preizkušnjo je odlično vodil
Janez Dolničar. Ocenjevali
smo: Ljuban Zadnik, Jože
Pangerl in podpisani. Ves
čas preizkušnje sta zelo
aktivno sodelovali sodniški
prapravnici Anica Počivav-
šek in Jelka Gorjup.

Jože Škofic,
kinol. sodnik

Preizkušnja šarivcev v Braslovčah, 25. 10. 1975

LD Braslovče v Savinjski do-
lini nudi že vrsto let svoje
odlično lovišče za preizkuš-
nje šarivcev, pod vodstvom
izkušenega lovca Poldeta
Savineka. Letošnje preizkuš-

nje se je udeležilo 12 vod-
nikov s 7 prepeličarji, 4
špringerji in 1 koker španje-
lom. Preizkušnji je prisostvo-
vala tudi manjša skupina
lovcev. Zal ni bilo med njimi
nobenega pripravnika.

Vsi psi so v naravnih zasno-
vah pokazali prav dobre ali
celo odlične lastnosti, žal pa
so bili nekateri špringer špa-
njeli tihi na sledu zajca in
zaradi tega niso mogli pre-
jeti pozitivne ocene. Kaže,
da je lovska zreja te pasme
pri nas v slepi ulici, saj se
vse pogostejše pojavljajo na
preizkušnjah psi, ki niso sle-
doglasni in so zato za lov
manj vredni ter za plemo
neuporabni.

Pri vodenju skoraj vseh psov
se je poznalo, da jim vod-
niki niso namenili dovolj
časa in sistematičnega šola-
nja. Redek je bil vodnik, ki
je uporabljal za vodenje in
usmerjanje psa piščalko; za-
četke sistematičnega šolanja
v prinašanju je bilo opaziti
le pri petih.

Pozitivne ocene je prejelo
6 prepeličarjev in 2 špringer
španjela.

Zrejo preizkušnjo v prina-
šanju zajca in pernate div-
jadi ter sledenje vleke je
uspešno opravil 1 prepeli-
čar. Temperamenten, iz Švice
uvoženi serec Tino v. Rec-
kenberg, lastnik in vodnik
dr. Miran Cilenšek iz Ko-
čevja, je pokazal v vseh
predmetih odlične lovske
kvalitete, le prinašanje zaj-
ca mu ni šlo gladko, kar ga
je potisnilo na II. oceno s
158 točkami. Obetaven pes,
ki bi s primernim vodstvom
in pridobljeno prakso na
uporabnostni preizkušnji go-
tovo posegel po najvišji
oceni. Pes je tudi telesno lep
in bo za zrejo prepeličarjev
sercev dragocena pridobitev.
Zelo sta se še izkazala pre-
peličarja:

Bojči Golavabuški, I. in v.
Anton Zupan, Rog. Slatina,
122 točk – I. ocena,
Biba Ožeska, I. in v. Jože
Cepar, Divača, 108 točk –
II. a ocena.

Pri mladih prepeličarjih je
posebej treba omeniti odlič-
no vodno delo psice Bibe
Ožeske.

Najboljši španjel na preiz-
kušnji je bil: Črt, I. in v. Veno
Vagner, Celje, 118 točk –
I. ocena.

Ostrodlaki ptičar na koncu sledi

Foto H. Vadnov

Po prireditvi in obrazložitvi
rezultatov so vodniki z uspeš-
nimi psi prejeli spominske
nagrade Lovske zveze Celje,
kar naj bi bila spodbuda za
še prizadevnejše delo z na-
šimi lovskimi pomočniki.

Slavko Kovač,
kinol. sodnik

Preizkušnja goničev in brak-jazbečarjev na Libni

Lepo sončno pobočje hriba
Libne v lovišču LD Videm
ob Savi je bilo 8. 11. 1975
prizorišče preizkušnje na-
ravnih zasnov goničev in
brak-jazbečarjev z območja
LZ Posavje-Krško.

Omenjeni predel je zelo
primeren za take preizkuš-
nje, kjer so sicer skoraj
vsako leto. Zahvala za ra-
zumevanje gre LD Videm.
Na preizkušnjo je bilo pri-
vedenih 11 psov.

Vreme je bilo ugodno, z do-
volj vlage in brez vetra.

9 psov je poiskalo zajca,
3 so pa odpovedali. Psi so
pokazali zadovoljive narav-
ne zasnove, niso pa obvla-
dali potrebnega znanja, ki
je za takšno preizkušnjo
predpisano. Temu seveda
niso krivi psi, pač pa vod-
niki, ki – z nekaj izjemami
– niso znali ali hoteli ali
mogli pripraviti svojih psov.
Vodnikom mladih psov pri-
poročam, naj bodo pri uče-
nju potrpežljivi. Pes naj išče
samostojno! Naj ne počne
tega namesto psa vodnik!

Vsak gonič ali brak-jazbe-
čar mora imeti po naravi slo
po iskanju in gonji. Če tega
nima, noben vodnik iz psa
ne bo naredil dobrega go-
niča. Vodnikova naloga je
le, da psa pravilno usmerja
in da mu v pravem času
nudi priložnost, da sledi in
izsledi zajca ter ga goni.
Vodnik naj mladega psa
(pes najmanj 7 mesecev, psi-
ca najmanj 6 mesecev) vodi
v lovišče zjutraj, ko so sle-
dovi še sveži. Mlad, neizku-
šen pes bo na jutranji sledi
lažje zaznal, kje je šel za-

jec v lož. Kakor pri šolarčku, tako je treba tudi pri psu prehajati od lažjega k težjemu. Izogibajmo se tudi krajev, kjer se pase srnjad! Dah srnjadi je neprimerno močnejši od zajčjega, zato bo mladega neizkušenega psa dah srnjadi bolj pritegnil kakor zajčji. Ko pes ve, kaj mora iskati, šele potem ga tudi sledovi srnjadi več ne bodo zapeljali. Gonič pa ve za svojo nalogo šele, ko ima enkrat, dvakrat, trikrat zajca oziroma lisico v zobeh, ali ko pade nekaj zajcev pred njim. Dokler se pa to ne zgodi, naj vodnik še skrbno pazi, da pes ne hodi po »kri-vih« potih in počne vsega, kar mu pride na misel. Delo psov sva ocenjevala Lojze Brvar ml. in podpisani. Od 3 posavskih goničev sta preizkušnjo opravila 2. Brak-jazbečarji so bili vsi 3 uspešni. Resasta istrijanka je bila uspešna. Od 4 kratkodlakih istrijancev sta preizkušnjo opravila 2. Preizkušnja je bila zaključena ob 14.30 in rezultati objavljeni v lovskem domu na Libni. Kinologija na tem območju po prizadevanju LZ Krško lepo napreduje. Na njenem območju je lepo število lovskih psov z dobro zasnovo in ustrezajo tudi telesno.

Lojze Brvar st.,
kinol. sodnik

Prijavljene paritve

Balkanski goniči (JRGb):

Culo, 10015, tel. oc. odlično – Alka, 60005, tel. oc. prav dobro. Leglo 5. 1. 1976. Rejec Janez Orešnik, Partizanski klanec 20, Vrhnika.

Koker španjeli (JRŠŠ):

Črt Klanški, 60039, tel. oc. prav dobro – Bistra, 60038, tel. oc. dobro. Leglo 20. decembra 1975. Rejec Anica Počivavšek, Ulica 1. junija 26/a, Trbovlje.

Dixy, 1375, tel. oc. dobro – Agica, 1305, tel. oc. prav dobro. Leglo 19. 11. 1975. Rejec Jože Turk, Tovarniška 3, Krško.

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

Pogoj

»Janez, kaj je potrebno dobremu lovcu?«
»Mirna roka, bister pogled in dober glas.«
»Zakaj pa dober glas?«
»Da te slišijo, če pri lovu na divje prašiče z drevesa kličeš na pomoč.«

– Špula –

Lepa trofeja

Ko se je Ludvik G. nekega dne v juliju z velikim veseljem odpravljal na lov, je ženki zagotovil, da sigurno

prinese srnjaka s krasnim rogovjem.

Z jeklenim konjičem je zavil s ceste na poljsko pot in se namenil tja, kjer je že večkrat videl srnjaka na paši. A namesto srnjaka ga je pričakal kmet in mu prepovedal vožnjo, češ da je to samo njegova privatna pot. Ludvik pa tega nikakor ni hotel slišati. Zato je namesto srnjaka s krasnim rogovjem prinesel domov samo en »krasen, debel rog« na svoji glavi.

Iz LD Griže

Cvek iz živaloslovja

Ko se vrne Tone z lova, pravi ženi Dragici: »Veš, danes sem na lovu videl zelo lepega in čudnega psa. Ko me je pa zagledal, je pobegnil v gozd. Bil je zelo debel, siv in majhen, po glavi pa je imel bele in črne proge.«

Dragica ga posluša in se začne smeјati, reče mu: »Tone, nikomur več tega ne pravi, ker se ti bodo smeјali in te zbadali; videl si jazbeca, ne pa psa.«

Alojz Poje,
LD Draga – Trava

Z zajčjimi očmi

Tudi v samotni vasici so se navdušili za nogomet. Divji zajec in zajklja se ustavita na robu travnika in opazujeta Gašperja in Miho, ki se podita za žogo po travniku.

»Vidiš, ženka,« pravi zajec, »kako sta prestrađana! Za eno samo zeljnato glavo se prerivata. Midva jih imava pa tam doli v zelniku na pretek – in brez prerivanja!«

– Špula –

Srečno in veselo novo leto 1976
ter dober pogled
želim vsem strankam in drugim
lovcem

Se priporočam

Janko Otoničar

puškarski mojster

Preska 26 pri Medvodah

MALI OGLASI

Tricevko ali bokarico, kal. 8 × 57 R 360,
kupim. — Milan Tomažinčič, Fabiani-
jeva 27, 61000 Ljubljana.

Zaradi bolezni prodam: skoraj novo bo-
roveljsko bokarico, kal. 12 — 7,65 R —
12/12, z daljnogledom; izredno preciz-
no MK puško Hornet (krogla 3 gr.) z
menjalnim kopitom za tekmovalno stre-
ljanje. — Anton Čepin, Bukošek 1,
68250 Brežice, tel. (068) 72-039.

Rusko bokarico, kal. 12 — 12, v brez-
hibnem stanju, ugodno prodam. — Sto-
jan Moderc, Lokev 148, 66215 Divača.

Kapitalno jelenovo rogovje in 8 mese-
cev starega **nemškega prepeličarja** pro-
dam. — Franc Kurent, Jelovškova 5 g,
61000 Ljubljana, telefon popoldne (061)
25-046.

Kanarčke različnih barv prodam. —
Alojz Turšič, Titova 23/a, 61000 Ljub-
ljana (dvorišče, III. vhod).

Več goničev, ki garantirano gonijo divje
prašiče, kupim. — Jože Kalin, Obrež-
je 6, 68261 Jesenice na Dol.

Naprodaj sta šibrenici: češka bokarica
12/12, cevi 71 cm, z ventilacijo, odlično
ohranjena; španska dvocevka 16/16,
gravirana, kakor nova (nerabljena). In-
formacije: Hartman, Tončke Čečeve 7,
63000 Celje.

Mannlicher-Schönauer, lepo ohranjen,
kupim. — Ercigoj, Famlje 3, 66217
Vremski Britof.

Zgubil se je pes ptičar, od rojstva brez
mod, na zadnji nogi vidna zaraslina od
zloma. Kdor kaj ve o njem, naj proti
nagradi sporoči na naslov: Alojz Vido-
vič, Šentilska c. 52, 62000 Maribor.

Novo češko bokarico, 12—7 × 57 R,
z menjalnima cevema 16—16, **prodam**
ali zamenjam.

Dobro ohranjeno tricevko petelinko,
krogelna cev nad 7 mm, **kupim**. — Va-
lentin Grčar, Taborniška pot, 61430
Hrastnik.

Mladiče kratkodlake istrijance, odličnih
staršev, poležene 25. 9. 1975 — pro-
dam. — Slavko Puš, 61296 Šentvid pri
Štichu 57.

Psico koker španjelko, staro 5 mese-
cev, zlato rjave barve, z rodovnikom —
prodam. — Ivan Štritof, Artiče pri Bre-
žicah.

Strojim

vse

vrste kož

divjadi

in drobnice —

na krzno

in irhovino

Irhovino imam tudi stalno na zalogi

Vsem lovcem želim veliko uspehov, zdravje
in dober pogled v leto 1976!

SLAVKO MALI

strojar

64240 RADOVLJICA

Linhartov trg 25

Nudimo vam

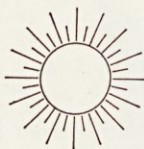
modne ženske torbice iz usnja,
politeksa — umetnega usnja,
ženske in moške pasove vseh
vrst ter
vse v našo stroko spadajoče
lovske potrebščine!

Usnjena galanterija

VIKTOR BARLIČ

Ljubljana

Mestni trg 8, poleg Magistrata
Telefon (061) 21-432

JANUAR — PROSINEC

Mladiče kratkodlake istrijance, odličnih
staršev, poležene 25. 9. 1975 — pro-
dam. — Slavko Puš, 61296 Šentvid pri
Štichu 57.

Psico koker španjelko, staro 5 mese-
cev, zlato rjave barve, z rodovnikom —
prodam. — Ivan Štritof, Artiče pri Bre-
žicah.

Gibanje sonca:

dne	vzide	zaide	dolžina dneva
10.	7.42	16.36	8.54
20.	7.37	16.49	9.12
30.	7.28	17.03	9.35

Lunine mene:

mlaj 1. ob 15.40
prvi krajec 9. ob 13.39
ščip 17. ob 5.47
zadnji krajec 24. ob 0.04
mlaj 31. ob 7.20

Če je Bled lep poleti, je odet v belino očarljiv...

Njegova zimska turistična ponudba je pestra:

- hoteli s kopalnimi bazeni in trim saloni
- smučarski center Zatrnik
- umetno drsališče
- drsanje na zamrznjenem jezeru in vožnja s sankami
- jahanje, sprehodi in izleti v zimsko naravo
- ogledi kulturnih spomenikov, športne in zabavne prireditve...

Bled vas vabi

Turistično društvo Bled